

PODZEMNÍ STAVBY

2. část

Názvosloví, rozdělení podzemních staveb

prof. Ing. Jiří Barták, DrSc., doc. Ing. Alexandr Butovič, Ph.D.

CMA - Společnost pro výzkum
historického podzemí
(podzemí-cma.cz)

Názvosloví (terminologie)

- **Tunelování** - vytvoření podzemních prostor a zajištění jejich stability v průběhu provádění i za provozu.
- **Složky tunelovacích prací při ražbě**
 - **rubání (rozpojování)** – vzniká výrub - *trhacími pracemi* nebo pomocí *tunelovacích strojů* (související termíny - *čelba tunelu, rubanina*)
 - **vyztužení** – *provizorní* (dočasné) nebo *definitivní* (trvalé)
- **Ražba** – rozpojení, naložení, odvoz a skládkování rubaniny a provizorní vyztužení výrubu

Rozpojování

Bubenečský tunel, MO v Praze

Doprava a skládkování

Tunel Ovčiarsko, SK

Vyztužení

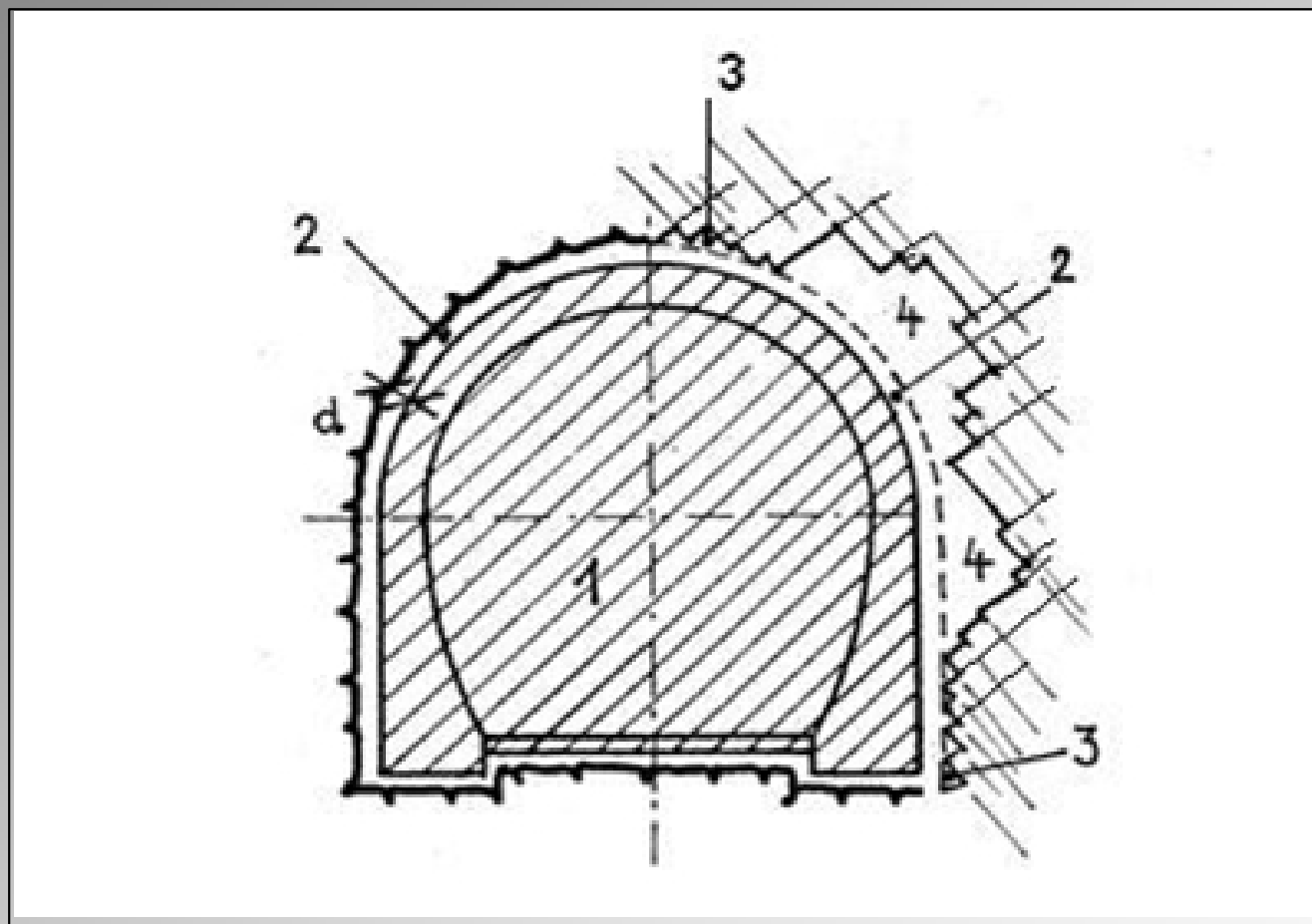

Bubenečský tunel, MO v Praze

➤ Typy výrubů:

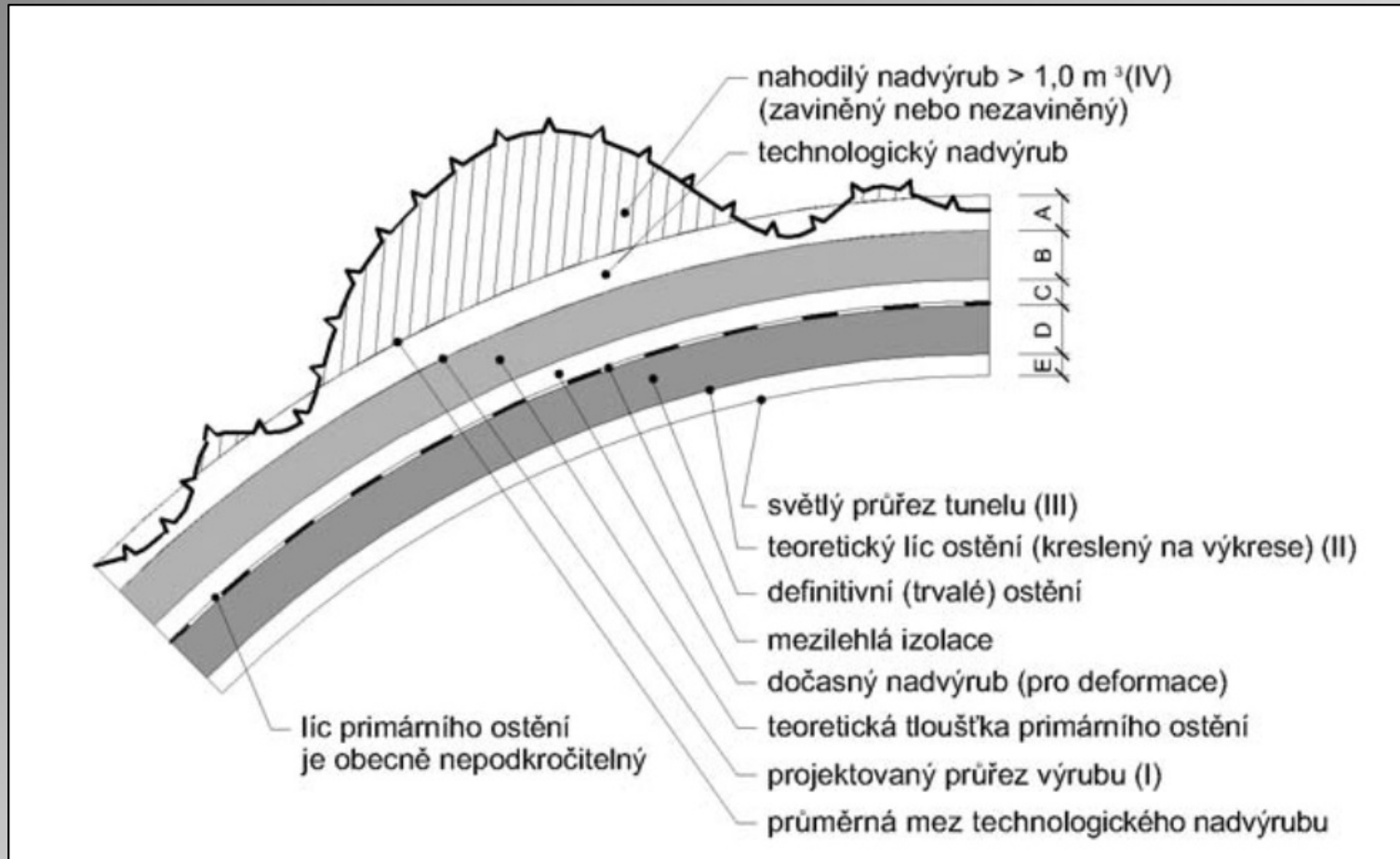
- *dílčí výlom* - výrub částí průřezu štoly nebo tunelu,
- *plný výlom* - výrub celého (plného) profilu tunelu,
- *teoretický výlom* - je omezen teoretickým rubem ostění
- *přerub* - vyrubaný prostor, ležící za teoretickým rubem ostění. Dělí se na zvětšený výrub (vícevýlom) a nadměrný výrub (nadvýlom).
 - *vícevýlom* - chtěný přerub nutný pro provedení rubové izolace ostění (u moderních metod se již nevyskytuje)
 - *nadvýlom* je nechtěný přerub.

Typy výrubů

- 1 - teoretický výlom,
2 - vícevýlom, 3 a 4 - nadvýlomy

Typy výrubů

1 – teoretický výlom,

2 – vícevýlom, 3 a 4 – nadvýlomy

➤ *Nadvýlom*

- **Geologický** - vzniká v důsledku geologické nehomogenity a tektonického porušení horninového masivu
- **Technologický** – vzniká vlivem použité technologie ražby
 - ❑ **zaviněný**
 - ❑ **nezaviněný**

Důležité rozlišení z hlediska fakturace - nezaviněné nadvýlomy jsou investorem hrazeny, zaviněné nikoliv.

➤ *Nadvýlom*

Bubenečský tunel, MO v Praze

➤ *Nadvýlóm*

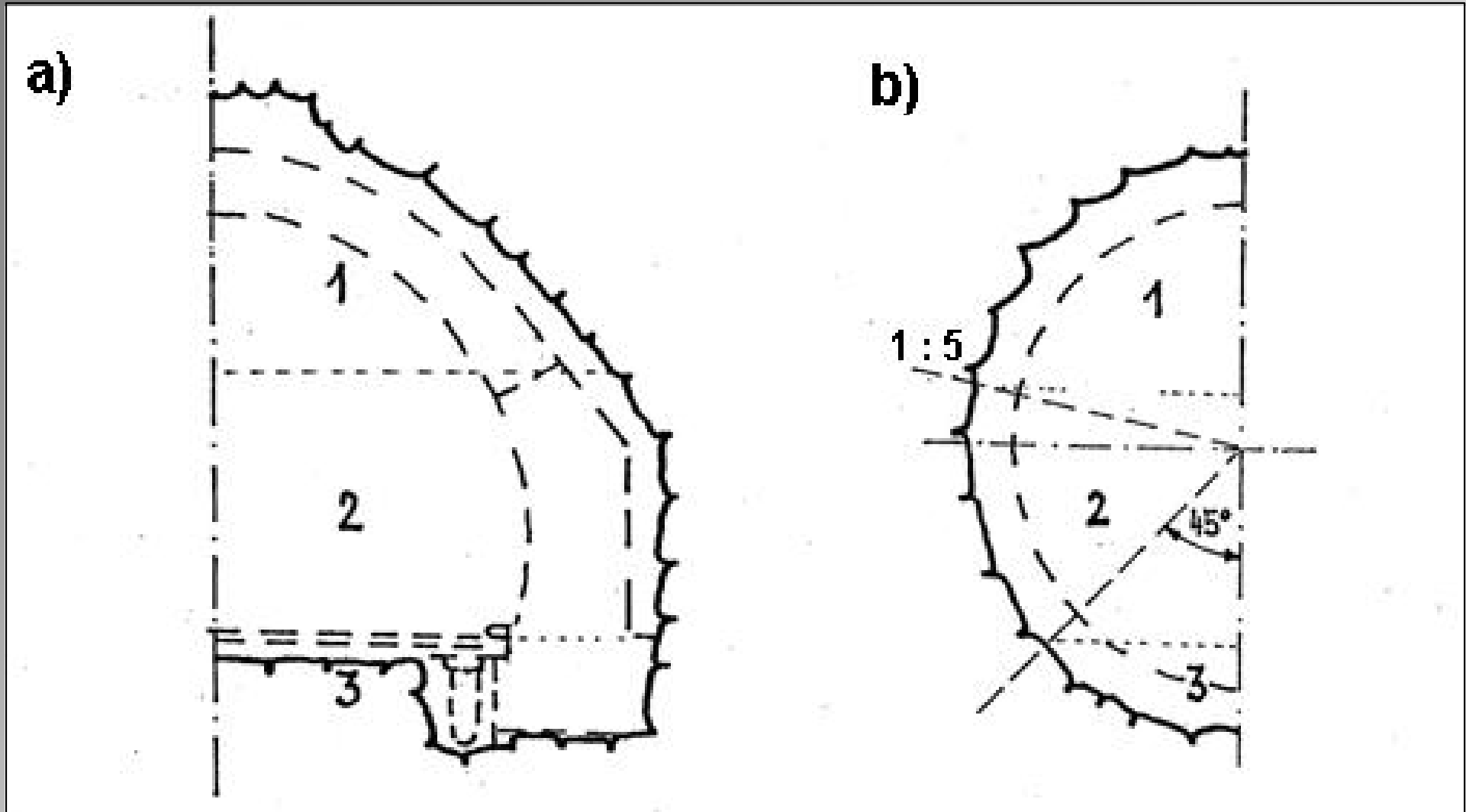

Bubenečský tunel, MO v Praze

KONSTRUKČNÍ PRVKY

- Vyrubaný tunelový průřez má tři části:
 - *přístropí* neboli *kalotu* (horní část výrubu)
 - *opěří* - pruh výrubu, který spojuje obě postranní (opěrové) části tunelu
 - *dno* neboli *počvu* - spodní část výrubu

Části výrubu

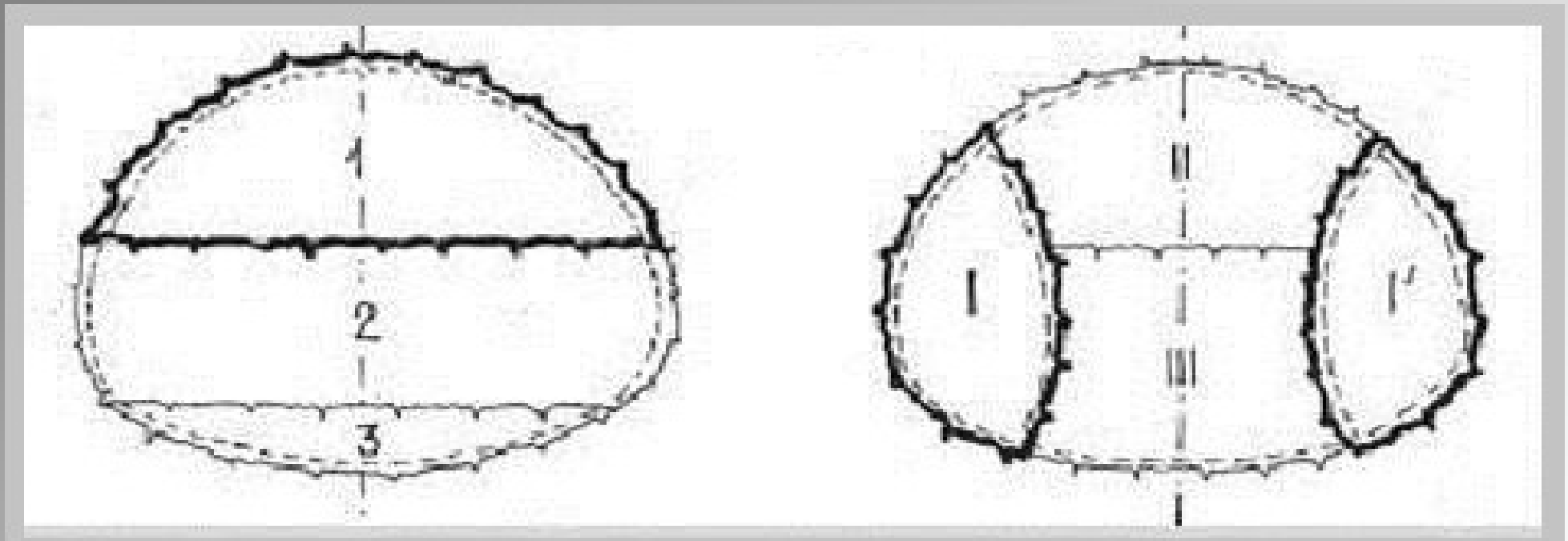

1 - kaľota, 2 - opěří, 3 - dno

Členění výrubu

Horizontální

Vertikální

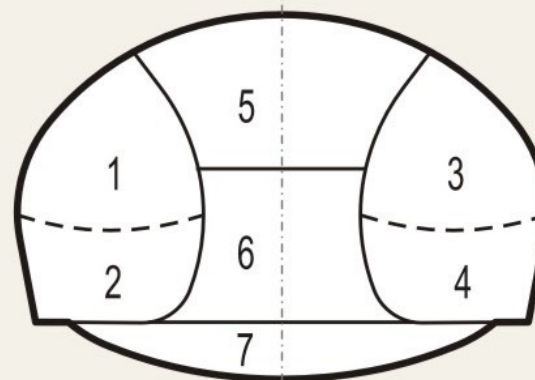
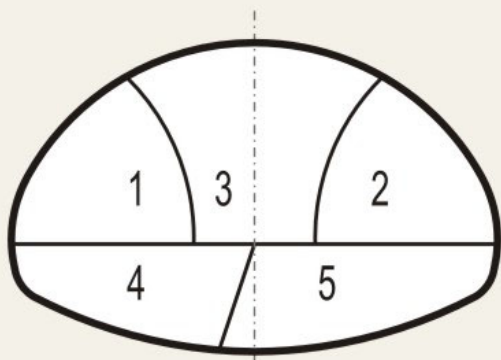
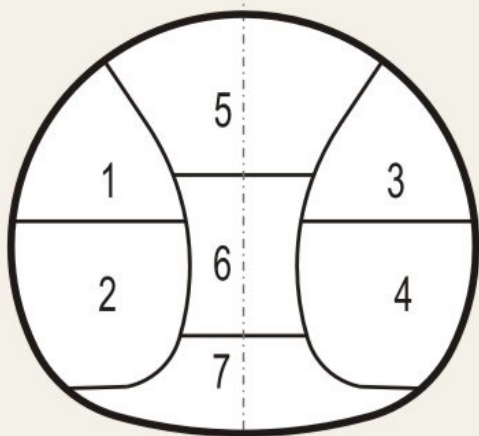

1 – kalota, 2 – opěří,
3 - dno

I – opěrové štoly, II – kalota,
III - jádro

Členění výrubu

Složitější ...

Části výrubu

plný výrub

Stoka K

Části výrubu

Bubenečský tunel, MO v Praze

1 – kaľota

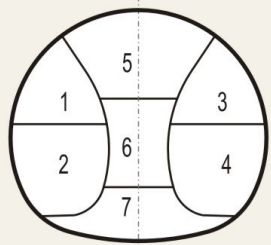
Části výrubu

Opěrový tunel

Brusnický tunel, MO v Praze

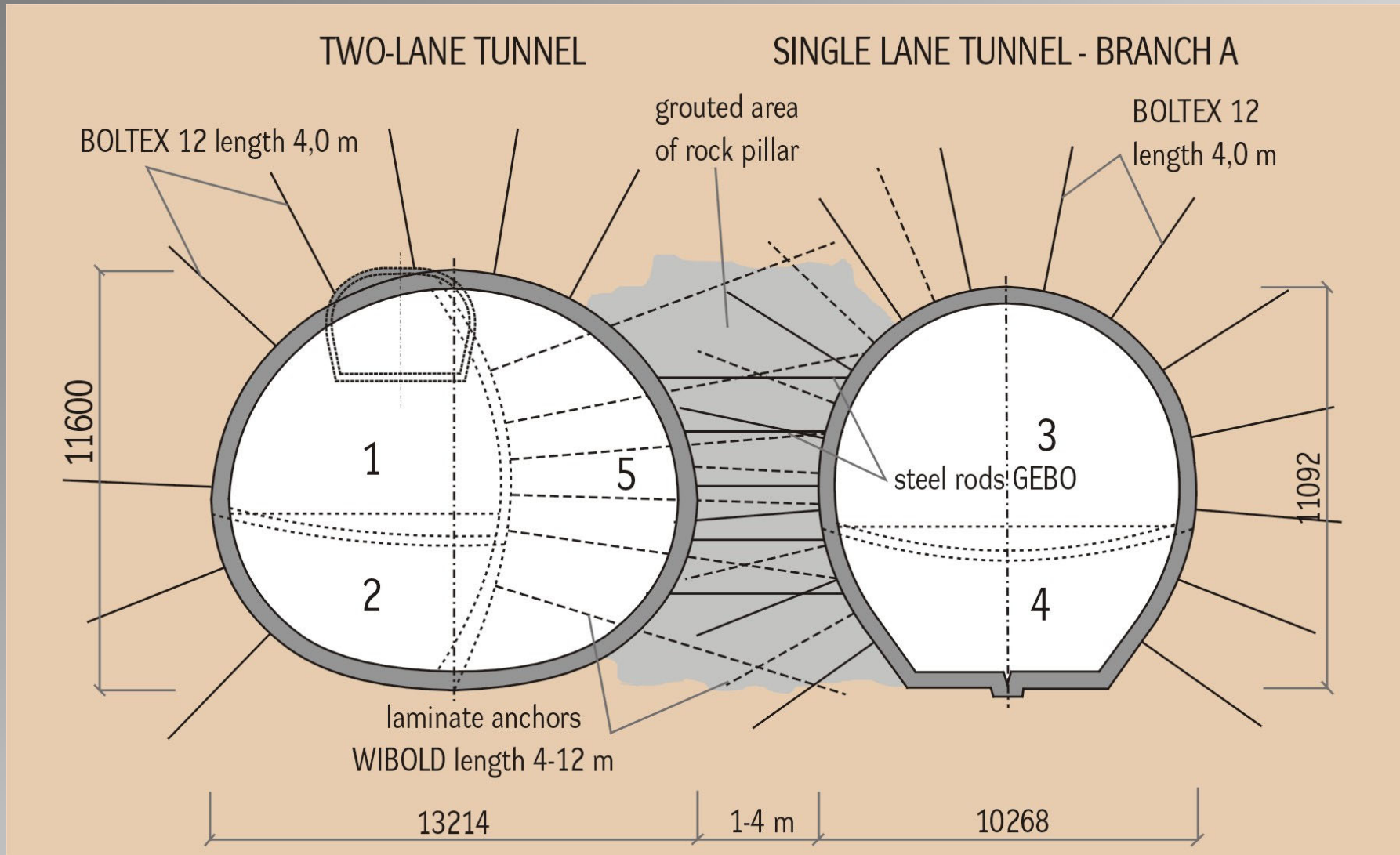
Části výrubu

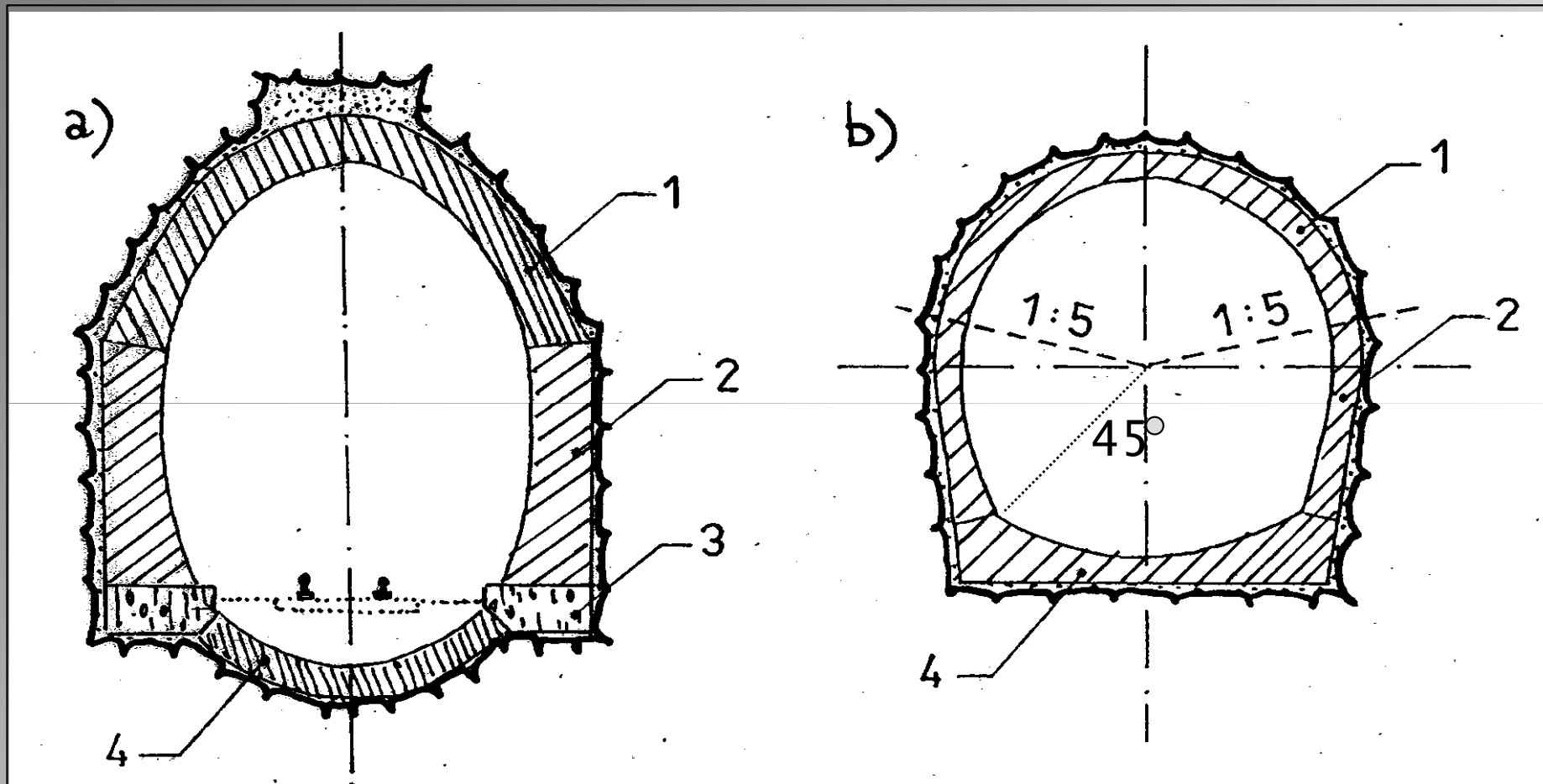
Opěrový tunel

Tunel Mrázovka, MO v Praze

Členění výrubu

Části tunelového ostění

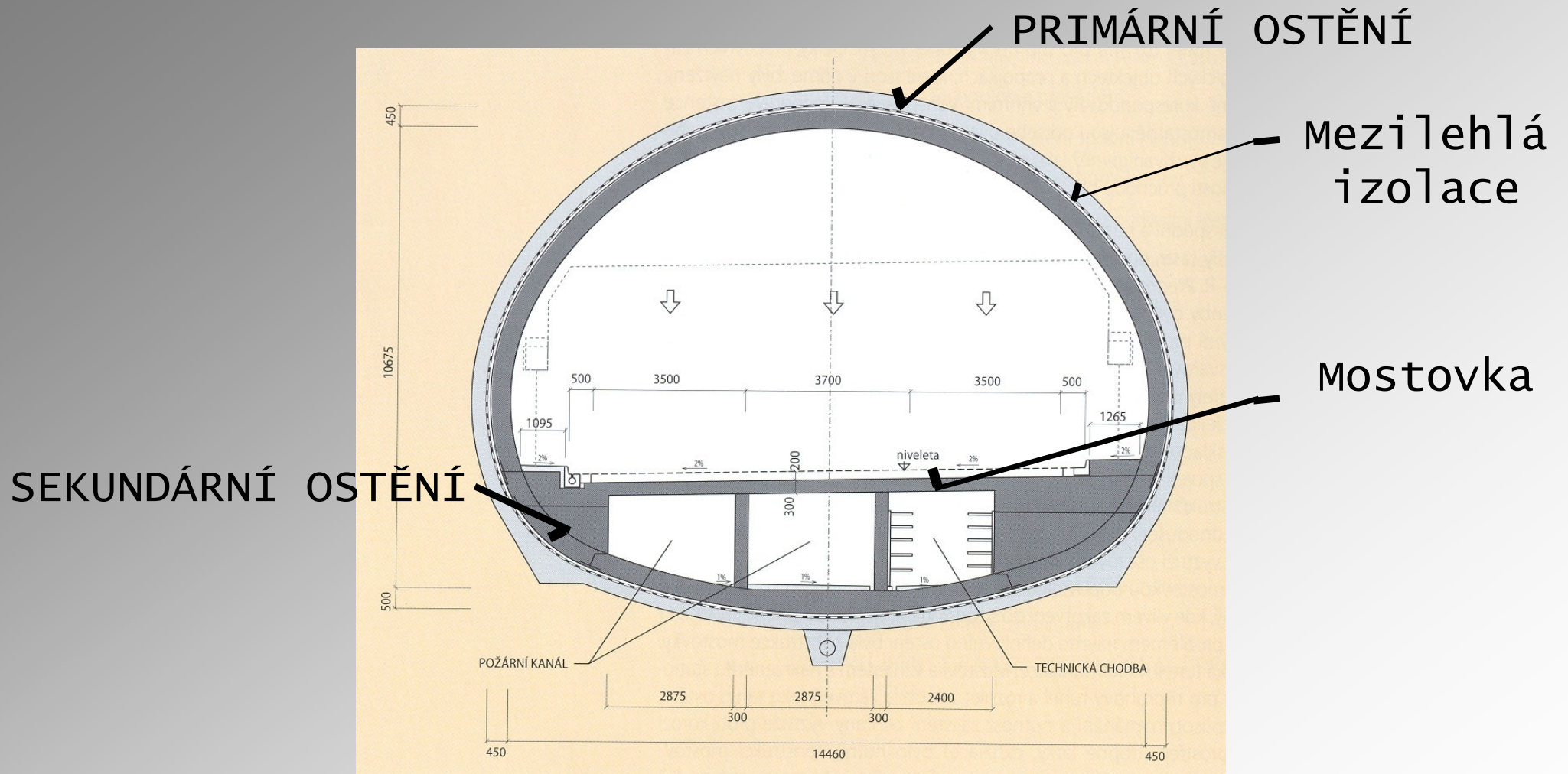
a) tunelové ostění klasického typu

b) ostění hydrotechnické štolý

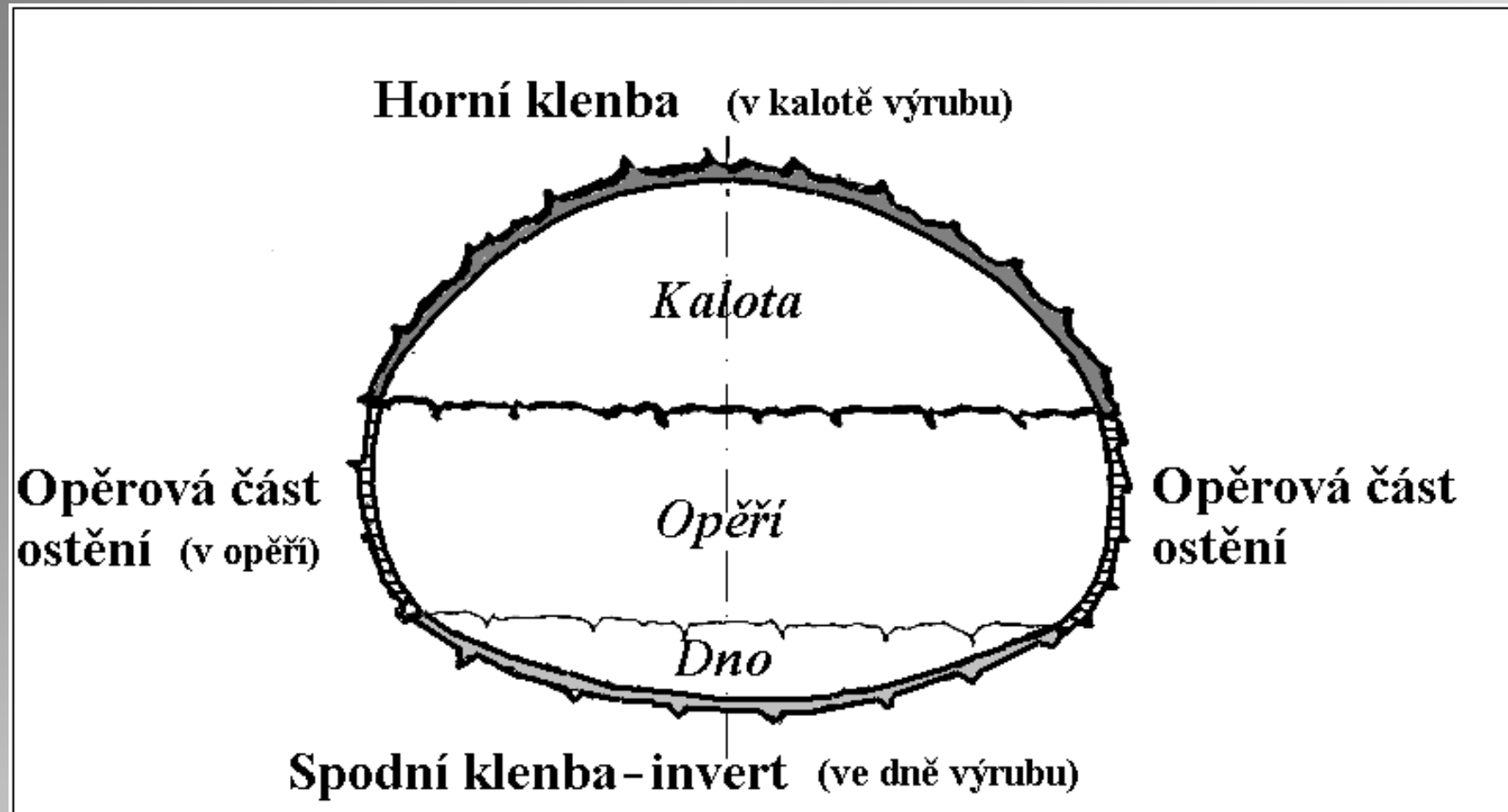
1 – horní klenba, 2 – opěra, 3 – základ opěry,

4 – spodní klenba

Části dvouplášťového ostění

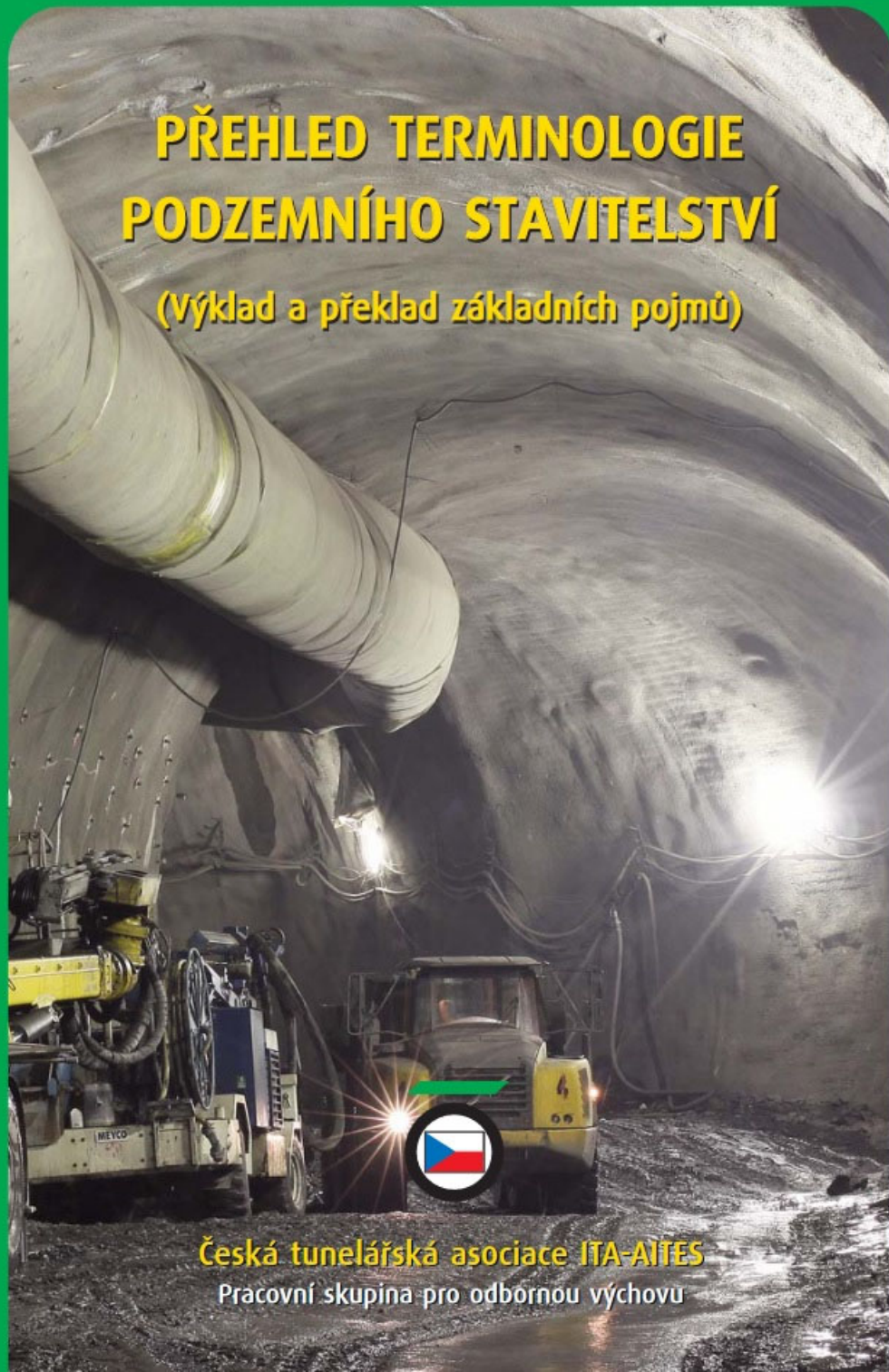
Části primárního ostění

Názvosloví u sekundárního ostění je totožné

PŘEHLED TERMINOLOGIE PODZEMNÍHO STAVITELSTVÍ

(Výklad a překlad základních pojmů)

Česká tunelářská asociace ITA-AITES
Pracovní skupina pro odbornou výchovu

www.ita-aites.cz

[https://www.ita-aites.cz
/cz/pracovni_skupiny_ctuk
/publikace_wg_czta/](https://www.ita-aites.cz/cz/pracovni_skupiny_ctuk/publikace_wg_czta/)

2. Výklad a překlad termínů – 2.1. Základní terminologie

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
13	Liniové stavby	Stavby s převládající délkou proti výšce a šířce výrubu.	Line structures, linear structures	linienförmige Struktur, die Linienbaustelle
14	Mechanizovaná ražba, kontinuální ražba	Ražba s využitím plnoprofilových tunelovacích strojů.	Mechanized excavation	der Maschinen-vortrieb
15	Nadloží	Hominový masiv ležící nad vrcholem výrubu pro podzemní stavbu.	Overburden, cover	die Überlagerung, die Überlagerungshöhe
16	Nadvýlom	Nechťný přerub vzniklý vlivem technologie ražby a v důsledku vlastností hominového masivu (struktura, textura, diskontinuita).	Overbreak, overexcavation	der Mehrausbruch
17	Nezaviněný nadvýlom	Nadvýlom vzniklý při dodržení technologického postupu.	Overbreak within tolerance zone, unavoidable overbreak	planmäßiger Mehrausbruch
18	Nouzový pruh	Přidružený pruh v silničním tunelu, který umožňuje plně nebo částečně nouzové odstavení vozidel po celé délce tunelu.	Emergency lane	der Abstellstreifen, der Pannestreifen
19	Nouzový záliv	Prostor pro nouzové odstavení vozidel, který se zřizuje v silničním tunelu po určitých vzdálenostech.	Emergency bay, lay-by	die Abstellbucht, die Pannebucht
20	Ostění tunelu	Dočasná nebo trvalá konstrukce sloužící k zajištění výrubu.	Tunnel lining	die Tunnelschale
21	Otáčecí záliv	Prostor, který umožňuje nouzové obrácení vozidel v silničním tunelu do opačného směru.	Sharp turn bay, U-turn bay	die Wendebucht
22	Plavený tunel	Tunel zhotovený potopením předem připravené konstrukce tunelu na dno řeky, jezera nebo moře.	Immersed tunnel	das Absenkenverfahren
23	Plný výlom	Výrub celého (plného) profilu tunelu.	Full profile excavation	der Vortrieb im Vollquerschnitt, das Vollprofil
24	Plošné stavby	Stavby, u nichž nad výškou výrazně převládají dva přibližně stejné velké vodorovné rozměry.	Areal structures	flächenhafte Struktur
25	Poddajná ocelová výztuž, důlní výztuž	Válcovaná ocelová výztuž typu TH (Touissant –Heitzmann) nebo typu K (korýtková výztuž), principiálně umožňující prokluz těmeny spojených částí.	TH steel ribs, yielding steel ribs	die Stahlbögen (Pl.), TH – das Rinnenprofil, – das Glockenprofil
26	Podzemní voda	Gravitační voda vytvářející souvislou hladinu pod povrchem země, voda v zóně plně nasycených soudržných zemina a voda v puklinách skalního masivu.	Ground water	das Bergwasser
27	Poklesová kotlina	Sednutí povrchu terénu způsobené ražbou podzemního díla.	Settlement trough, settlement crater	die Senkungsmulde
28	Portál	Koncová část tunelu, která zajišťuje svahy i tunelovou troubu a architektonicky utváří vjezdový nebo výjezdový otvor tunelu.	Portal	das Portal
29	Propojka	Kratší tunel či štola spojující hlavní tunelové trouby, který zpravidla slouží pro únik osob v případě mimořádné události, případně k průjezdu vozů IZS.	Cross passage	der Querschlag

2. Výklad a překlad termínů – 2.1. Základní terminologie

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
30	Průjezdni průřez tunelu	Příčný obrys v rovině kolmé k ose tunelu, do kterého nesmějí zasahovat žádné části konstrukce tunelu a jeho vybavení.	Tunnel clearance, tunnel gauge	das Lichtraumprofil, der Verkehrsraum
31	Průzkumná štola	Štola sloužící k provedení podrobného geotechnického průzkumu hominového masivu zpravidla realizovaná v mimořádně komplikovaných geologických poměrech.	Pilot tunnel, pilot adit, exploratory gallery	der Erkundungsstollen, der Versuchsstollen, der Untersuchungsstollen
32	Přerub	Výrubaný prostor, ležící za teoretickým (projektovaným) rubem ostění.	Overcut	der Überschneid, das Übermaß
33	Přesypávaný tunel	Typ tunelu budovaného z povrchu území. Tenkostěnné konstrukce založené na terénu a dodatečně symetricky přesypané pečlivě hutněným zásepem.	Overfilled tunnel, false tunnel	zugeschütteter Tunnel
34	Přípustná mezní odchylka	Přípustná hodnota (určená v projektové dokumentaci), o kterou je možno zvětšit nebo zmenšit geometrický rozměr konstrukce tunelu.	Acceptable ultimate deviation	zulässige Grenzabweichung
35	Přístupová štola, přístupová šachta	Liniová stavba sloužící pro přístup k podzemní stavbě během její ražby.	Access adit, access shaft	der Zugangsstollen, der Zugangsschacht
36	Ražení, ražba	Činnost spojená s rozpojením, naložením, odvozem rubaniny a provizorním vyztužením výrubu bez odstranění nadloží.	Mining, boring, excavation	der Vortrieb
37	Ražený tunel	Tunel budovaný ražením, tj. výrubem bez odstranění nadloží.	Mined tunnel	bergmännische Bauweise, geschlossene Bauweise
38	Rub ostění	Vnější plocha ostění.	Extrados	die Rückseite
39	Rubání	Rozpojování horniny v podzemí.	Mining, rock breaking	der Abbau
40	Rubanina	Rozpojená hornina či jiný materiál získaný na čelbě tunelu při ražbě.	Muck, spoil	das Schuttergut, der Abraum
41	Sedání povrchu	Pohyb povrchu terénu směrem dolů, způsobený ražbou podzemního díla.	Surface settlement	die Oberfläche-setzung
42	Staničení	Projektová kilometráž liniové podzemní stavby.	Chainage	die Stationierung
43	Stavby halové, kavery	Stavby, které mají velkou půdorysnou plochu i výšku (všechny tři rozměry jsou přibližně stejné).	Caverns	die Kavernen (Pl.)
44	Světlý průřez tunelu	Poloha líce konstrukce (ostění) tunelu stanovená s ohledem na přípustné mezní odchylky.	Clear tunnel profile	lichter Tunnelquerschnitt
45	Šachta	Liniová stavba s odklonem do 30 stupňů od svislice.	Shaft	der Schacht
46	Štola	Liniová stavba s profilem menším než 16 m ² se sklonem do 60 stupňů od vodorovné roviny.	Adit, gallery	der Stollen, der Minenstollen
47	Teoretický líc konstrukce (ostění) tunelu	Poloha líce ostění tunelu uvedená v projektové dokumentaci.	Theoretical tunnel intrados	theoretische Ausbruchslinie

2.2. Geotechnický průzkum a mechanika hornin

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
71	Agresivita podzemní vody	Schopnost podzemní vody způsobit korozi stavebního materiálu, s kterým přichází do styku (porušit ho a znehodnotit jeho technické vlastnosti).	Corrosivness of ground water	die Grundwasseraggressivität
72	Alterace	Přeměna hornin a minerálů (nejčastěji podzemní vodou), která má za následek změnu jejich fyzikálně-mechanických a chemických vlastností.	Alteration	die Alteration, die Wechselfolge
73	Anizotropie horniny	Stav horniny spočívající v rozdílnosti jejích fyzikálně-mechanických vlastností v různých směrech.	Anisotropy of rock	die Gesteinsanisotropie
74	Antropogenní sesuv	Sesuv vzniklý lidskou činností v přírodním či umělém svahu (zářez, násyp).	Man induced landslide	anthropogene Rutschung
75	Báňské dílo	Povrchové (např. kamenolom) či podzemní (např. tunel) dílo vzniklé báňskou činností.	Mine workings	das Bergwerk
76	Bloková deformace	Svahová porucha vzniklá gravitačním plouzivým pohybem horninových bloků po smykové ploše či plastickém podloží.	Block deformation	die Blockdeformation
77	Blokovitá hornina	Horninový masiv, který má tendenci k odlučování bloků po plochách nespojitosti.	Blocky ground	blockiger Untergrund
78	Blokovitost	Stavba (makrotextura) horninového masivu způsobená existencí více systémů diskontinuit v masivu. Blokovitost se popisuje podle tvaru (např. sloupová), rozměru či uspořádání bloků.	Blockiness	die Blockigkeit, die Klüftigkeit, die Mächtigkeit
79	Bobtnání horniny	Zvětšování objemu horniny vlivem přijímání vody. Vyjadřuje se objemovým nebo osovým nabobtnáním.	Swelling of rock	das Schwellen des Gesteins
80	Břidličnatost horniny	Dělitelnost horniny v přibližně paralelních plochách s oslabenou soudržností (tektonicky silněji deformované sedimenty, magmatity a metamorfity).	Schistosity of rock	Schieferung
81	Celistvost horniny	Stav skalní či poloskalní horniny bez diskontinuit a výraznějšího porušení vnitřních vazeb horniny.	Compactness of rock	die Felsdichte, die Felsintegrität
82	Celkový výnos horninového jádra	Charakterizuje intenzitu rozpukání a porušení skalního horninového masivu. Značí se zkratkou TCR, udává se v % a je určen poměrem součtu délek všech úlomků vrtného jádra (měřeno podél osy jádra) a celkové délky posuzovaného návrtu.	Total core recovery, TCR	der Gesamt-kerngewinn
83	Deterministická metoda	Metoda předpokládající, že vlastnosti každého zkoumaného jevu či systému jsou jednoznačně určené předcházejícím stavem. Tato metoda neumožňuje uvažovat náhodné chování jevu či systému.	Deterministic method	deterministisches Verfahren
84	Deterze	Obrousění a vyhlazení horninového masivu způsobené pohybem ledovce a posunem spodní morény po hornině.	Detersion	die Detersion

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
85	Detrakce	Ledovcová eroze, kdy ledovec svým pohybem po rozpukaném skalním podloží vytrhává kusy rozpukané horniny.	Plucking	die Detraktion
86	Diskontinuita	Plocha, na které došlo k porušení horniny nebo ke změně jejího složení.	Discontinuity	die Diskontinuität
87	Dokumentační vzorek horniny	Vzorek horniny sloužící pro makroskopický popis a vyhodnocení v rámci geologické dokumentace.	Documented rock sample	dokumentierte Gesteinsprobe
88	Drsnost povrchu diskontinuity	Vlastnost povrchu diskontinuity.	Roughness of discontinuity surface	die Rauigkeit der Klufffläche
89	Duktilita horniny	Plastická deformace horniny bez porušení její celistvosti při namáhání větším než je její mez pružnosti.	Ductility of rock	die Duktilität des Gesteins
90	Dynamický modul pružnosti horniny	Charakteristika popisující deformaci horniny při jejím dynamickém zatěžování v oblasti pružného chování horniny.	Dynamic elastic modulus of rock	dynamischer Elastizitätsmodul des Gesteins
91	EIA	Posouzení vlivu stavby na životní prostředí.	Environmental impact assessment	die Umweltverträglichkeitsprüfung
92	Exogenní puklina	Puklina vzniklá silovým působením v blízkosti povrchu terénu v závislosti na exogenních procesech.	Exogenic joint	exogene Kluff
93	Foliace	Rovinné uspořádání částic (např. minerálů) v hornině. Foliace je typická pro přeměněné horniny.	Foliation	die Schieferung
94	Geologický hazard	Pravděpodobnost výskytu jevu souvisejícího s endogenními či exogenními geologickými procesy, které mají na své okolí (včetně staveb) škodlivé účinky.	Geological hazard	geologische Gefahr
95	Geostatický tlak	Tlak v určité hloubce pod povrchem terénu vzniklý tíhou nadloží a podzemní vody mezi sledovanou úrovní masivu a povrchem území.	Geostatic pressure	geostatischer Druck
96	Geotechnika	Multilaterální obor stavebního inženýrství, který řeší jednak problémy interakce systému objekt–horninový masiv, jednak se zabývá navrhováním, zkoušením a zhotovením geotechnických konstrukcí. Zahnuje v sobě inženýrskou geologii, mechaniku zemin a hornin, zakládání staveb, podzemní stavby a environmentální geotechniku.	Geotechnics	die Geotechnik
97	Geotermický stupeň	Hloubka v metrech, při které se teplota pod zemským povrchem zvedne o 1 °C.	Geothermal degree	geothermische Tiefenstufe
98	Gravitační puklina	Puklina vzniklá netektonickým namáháním horninového tělesa.	Gravitational fracture	die Gravitationskluff
99	Hladina podzemní vody	Plocha ohraničující podzemní zvedně šora.	Ground water table, water table	der Grundwasserstand
100	Hlušina	Hornina těžená spolu s rudami, která neobsahuje rudné složky či jen jejich malé množství (v současnosti technologicky a ekonomicky nezískatelné).	Waste rock	die Abraumhalde

2.3. Mechanizovaná (kontinuální) ražba

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
192	Bentonitový štít	Plně mechanizovaný plnoprofilový štít umožňující zapažení čelby pomocí tlaku bentonitové suspenze. Prostor razicí hlavy je od zbytku stroje oddělen tlakotěsnou přepážkou.	Slurry shield, slurry pressure ballance shield, SPB shield	der Slurry-Schild, die Schildvortriebsmaschine, die Tunnelmaschine mit flüssigkeitsgestützter Ortsbrust
193	Břit, řezná hrana	Ostrá ocelová čelní hrana štítu, která slouží pro rozpojování poloskalních hornin či zemin.	Cutting edge, bead	die Schneide, die Schärfe
194	Částečně mechanizovaný štít, štít s dílčím záběrem v čelbě	Štít s mechanizmy pro rozpojování masivu s dílčím záběrem (frézy, lžice, škrabky), které jsou vesměs upevňovány v přední části štítu na hydraulickém výložníku.	Partly mechanised shield	teilmechanisierter Schild
195	Čelní lisy, zpětné lisy	Hydraulické lisy umožňují zapření o čelbu zpětný posun tunelovacího stroje.	Front rams	die Hubpresse
196	Demontážní komora	Krátký tunel vyražený konvenčním způsobem, který slouží pro rozmontování tunelovacího stroje.	Dismantling chamber	die Demontagekammer
197	Deskové škrabky	Součást částečně mechanizovaného štítu umožňující rozpojování masivu. Využíváno zejména v lepidých zeminách.	Chisels	der Schrämmeißel
198	Drážka pro těsnění	Žlábek po obvodě dílců skládaného ostění, který slouží pro umístění těsnění zajišťujícího nepropustnost ostění.	Groove	die Nut
199	Erektor	Zařízení v zadní části tunelovacího stroje, které slouží pro ukládání segmentů ostění do výsledné polohy. Segmenty jsou uchycovány mechanicky či podtlakem.	Erector	der Erektor, der Tübbingleger
200	Havarijní vzdušnice	Vzdušnice sloužící jako úkryt pracovníků v pneumatickém štítu pro případ hrozícího nebezpečí zaplavení.	Emergency air lock	die Notfall-Druckluftschleuse
201	Horizontální vrtání	Způsob protlačování, při kterém je liniová stavba menšího profilu ražena pomocí mechanizovaného štítu směrově a výškově řízeného z povrchu.	Horizontal drilling	die Horizontalbohrung
202	Hydrofilní těsnění	Těsnění z materiálu zvětšujícího objem při kontaktu s vodou.	Hydrophilic gasket	hydrophile Dichtung, wasserannehmende Dichtung
203	Hydroštít	Typ bentonitového štítu. Plně mechanizovaný štít umožňující ražbu v heterogenních podmínkách. Jedná se o štít s čelbou paženou bentonitem, který je vybavený valivými dlaty do tvrdých hornin.	Hydropressure ballance shield, HPB shield	der Hydroschild
204	Injektážní otvory	Otvory v segmentovém ostění, které umožňují injektáž vnějšího obvodu ostění.	Grout hole	die Injektionsöffnungen
205	Injektážní směs	Zpravidla cementová směs sloužící pro vyplnění mezery mezi skládaným ostěním a lícem výrubu.	Grout	der Injektionsmörtel

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
206	Injektážní ucpávka	Ucpávka injektážních otvorů v segmentovém ostění.	Grout plug	der Packer
207	Kaččírek	Suchý těžký štěrk (obvykle velikostí 8/16) pro zafoukání mezery na vnější hraně ostění, který byl následně zainjektován cementovou maltou (starší způsob).	Pea gravel	der Splitt, der Feinkies
208	Kesonová nemoc	Onemocnění způsobené přítomností bublinek nitrogeneru v krevním oběhu dělníků pracujících v prostoru přetlaku vzduchu (pneumatické štíty).	Caisson disease, decompression illness	die Caissonkrankheit, die Druckluftkrankheit, die Dekompressionskrankheit
209	Klenák, klíčový dílec, uzavírající segment	Dílec skládaného ostění, který je umístěn do prstence jako poslední. Zpravidla má různě zkosený tvar; umístěním tohoto dílce dojde k uzavření prstence.	Key segment	der Schlussstein
210	Kolébka	Zpravidla ocelová konstrukce umístěná s předstihem na dně tunelu, která slouží k posunu tunelovacích strojů přes úseky provedené v předstihu.	Cradle	die Schildwiege
211	Kombinovaný štít	Plně mechanizovaný štít pro ražbu v heterogenních podmínkách. Jedná se o bentonitový či zeminový štít, který umožňuje také vytvoření přetlaku vzduchu na čelbě.	Mixshield	der Mixschild
212	Komunální štíty	Štíty pro ražbu komunálních štol s menšími průměry (do cca 4,5 m).	Municipal shields	die Schildmaschine für Versorgungstunnel
213	Lis	Hydraulické součásti tunelovacích strojů zajišťující přítlak stroje na čelbu tlakem v podélném směru (podélné lisy) či rozepření stroje v příčném směru (radiální lisy).	Ram	die Presse
214	Lžicové rypadlo, tunelbagr	Součást částečně mechanizovaného štítu umožňující rozpojování masivu a nakládání rubaniny na pásový dopravník.	Bucket	der Bagger, der Tunnelbagger, der Löffelbagger
215	Mezikruží	Prostor mezi šroubovaným skládaným ostěním a lícem výrubu, který je třeba vyplnit injektážní směsí.	Annulus	der Kreisring, die Ringe (Pl.)
216	Montážní komora	Krátký tunel vyražený konvenčním způsobem, který slouží pro sestavení tunelovacího stroje.	Launching chamber	die Montagekammer
217	Multištít	Štít s několika řeznými hlavami, určený zejména pro výstavbu dvoulodičích a trojlodičích stanic metra, či strojní ražbu nekruhových profilů.	Multishield	der Multischild
218	Natočení stroje	Natočení stroje kolem jeho podélné osy.	Roll	die Verrollung
219	Návěs	Vozíky tažené plnoprofilovým tunelovacím strojem, na kterých jsou umístěny pomocné mechanizmy a materiály.	Gantry	das Gerüst
220	Nemechanizovaný štít	Štít zpravidla s otevřeným čelem, který nezajišťuje rozpojování horniny a přemístění rubaniny z prostoru čelby. Štít je určen do poloskalních hornin či zemin.	Manual shield	der Handschild

2.4. Konvenční (cyklická) ražba

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
268	Bednicí vůz	Ocelová pojízdná hydraulicky ovládaná forma s vibrátory pro postupné betonování sekundárního ostění.	Form, formwork	der Schalwagen
269	Beztrhavinová ražba	Ražba pomocí strojů s dílčím záběrem v čelbě bez využití trhavin.	Mechanical excavation	das Schuttern
270	Boční štola, opěrová štola	Štola pro pobírání boční části výrubu při vertikálním členění čelby.	Side wall drift	der Ulmenstollen
271	Čelba	Obvykle svislá plocha (hominová stěna) na přídi raženého tunelu či štoly.	Face, tunnel face, head	die Ortsbrust, die Brust
272	Čelbová kotva	Tyčový prvek (ocelový nebo sklolaminátový) umístěný do čelby tunelu pro zvýšení její stability.	Face dowel, face anchor	der Ortsbrustanker
273	Členění čelby	Pořadí prováděných dílčích výrubů a jejich zajištění.	Face sequencing	die Ortsbrustteilung, die Brustteilung
274	Dílčí výlom	Výrub části průřezu štoly nebo tunelu.	Partial excavation	der Teilausbruch
275	Dno, počva	Spodní část výrubu.	invert	die Sohle
276	Extenzometr	Nástroj pro měření změny relativní vzdálenosti dvou bodů, zpravidla využíván pro měření posunu bodů hominového masivu.	Extensometer	der Extensometer
277	Fóliová izolace	Tenká vrstva umělé hmoty (nejčastěji PVC) využívaná pro zajištění vodonepropustnosti ostění.	Sheet membrane	die Dichtungsbahn, die Kunststoffbahn, die Folie
278	Frikční svorníky, třecí svorníky	Svorníky kotvené po celé své délce pomocí tření na jejich pláštích.	Friction rockbolts	der Reibungsanker
279	Hladký odpal	Typ řízeného výlomu. Způsob odstřelu obrysových vrtů, kdy jsou tyto odpáleny jako poslední ve vrtovém schématu.	Smooth blasting	schonendes Sprengen
280	Horizontální členění výrubu, horizontální členění čelby	Vodorovné členění čelby zpravidla na kalotu, opěří a dno.	Horizontal sequencing	der Kalottenvortrieb
281	Horní klenba	Ostění v prostoru kaloty tunelu.	Vault, upper vault	das Gewölbe
282	Hydraulické svorníky, hydraulicky upínané svorníky, HUS	Svorníky z tenkostěnné oceli upínané po celé své délce tlakem kapaliny z vnitřku svorníků.	Hydraulic rockbolts, hydraulically expanded rockbolts	hydraulische Stahrohranker (Pl.), die Swellex-Anker, (Pl.) die Reibrohranker
283	IBO svorníky, samozávrtné svorníky	Kotvy (vrtací tyče) s korunkou zavrtané do masivu. Korunka je po zavrtání kotvy ponechána v masivu.	Self-drilling rockbolts	der Selbstbohranker, der IBO-Anker
284	Inklinometr	Zařízení pro měření rovinného úhlu mezi přímkou a vodorovnou rovinou (sklon) nebo rovinného úhlu mezi těžnicí a přímkou (náklon).	Inclinometer	der Inklinometer

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
285	Opěří	Centrální část výrubu při svislém členění běžného typu. Oblast mezi opěrovými štolami a současně mezi kalotou a dnem tunelu.	Core	der Kern
286	Jehlování	Zajištění přístropi tunelu pomocí krátkých tyčových prvků.	Spiling	die Getriebezimierung
287	Kalota, přístropi	Horní část výrubu.	Top heading	die Kalotte
288	Konvergence	Deformace ostění podzemního díla dovnitř výrubu vlivem horninového tlaku při ražbě podzemního díla.	Convergence, convergency	die Konvergenz
289	Lepené svorníky	Svorníky upínané pomocí syntetických pryskyřic.	Resin-bedded rockbolts	der Kunstharzanker
290	Mechanicky upínané svorníky	Svorníky kotvené ve vrtu mechanicky patky.	Mechanically-bedded rockbolts	der Spreizanker
291	Měřičský profil, sružený měřičský profil	Profily po délce liniové podzemní stavby, do kterých jsou sružena různá měření monitoringu.	Monitoring profile	der Messquerschnitt
292	Metoda řízení deformace	Metoda výstavby podzemního díla, při které jsou parametry konstrukce optimalizovány na základě výsledků monitoringu.	Controlled deformation method	das Ausbauwiderstandsverfahren
293	Mikropilota	Ocelová trubka uchycená do masivu cementovou zálivkou, případně tlakovou injektáží.	Micropile	die Mikropfähle
294	Mikropilotový deštník	Soustava mikropilot, které jsou umístěny v pravidelných intervalech nad kalotou tunelu pro zvýšení stability a omezení deformací.	Canopy tubes, micropile umbrella, roof pipe (umbrella)	der Rohrschirm
295	Monitoring, geotechnický monitoring, geomonitoring	Kvantifikace vlivu výstavby geotechnické konstrukce na okolní hominový masiv (zejména jde o měření deformační odezvy masivu).	geomonitoring Monitoring, geotechnical monitoring,	messtechnische Überwachung
296	Nabíjení, ládování	Umísťování trhavin do vrtů.	Charging	die Ladung, das Laden
297	NRTM, Nová rakouská tunelovací metoda	Observační metoda pro konvenční tunelování, která využívá nosných schopností hominového masivu. Stabilita výrubu je zajištěna primárním ostěním ze stříkaného betonu se svorníkovou výztuží. Definitivní ostění je budováno až po ustálení napětově-deformačního stavu v systému primární ostění-hominový masiv.	NATM, New Austrian Tunnelling Method	NÖT, Neue Österreichische Tunnelbauweise
298	Obrysový vrt	Vrty sloužící k umístění náloží, které mají zajistit po odstřelu vylomení co nejpřesnějšího obrysu podzemního díla.	Contour blastholes	die Kranzbohrlöcher (Pl.)
299	Observační metoda	Metoda výstavby podzemního díla, při které jsou parametry konstrukce optimalizovány na základě výsledků monitoringu.	Observational method	die Beobachtungsmethode
300	Opěrný klín, přítěžovací klín	Rostlý masiv ponechaný ve střední části čelby pro zvýšení její stability.	Support wedge	der Keil, der Brustkeil

2.5. Stříkaný beton

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
328	Betonová směs	Směs složená z cementu, kameniva, vody a dalších látek určená pro výrobu betonu.	Concrete mix	die Betonmischung, der Frischbeton
329	Certifikace operátorů trysky	Ověření znalostí a dovedností operátora trysky formou teoretických a praktických testů.	Nozzleman certification	das Düsenführerzertifikat
330	Doba reakce betonu, doba zpracovatelnosti	Maximální přípustná doba zpracovatelnosti betonové směsi.	Workability period	die Verarbeitungszeit
331	Doprava směsi hutným proudem	Doprava mokré betonové směsi potrubím nebo hadicí čerpáním bez nakypření (provzdušnění).	Dense-stream concrete flow, dense flow conveying	die Dichtstromförderung
332	Doprava směsi řídkým proudem	Pneumatická doprava nakypřené suché nebo mokré betonové směsi proudem stlačeného vzduchu potrubím nebo hadicí.	Thin-stream concrete flow, thin flow conveying	die Dünnstromförderung
333	Druhy stříkaného betonu	Druh stříkaného betonu je stanoven souborem jeho kvalitativních vlastností, které jsou specifikovány v projektové dokumentaci a musí být prokázány.	Sprayed concrete grade	die Spritzbetonklasse
334	Jádrové vývrtky stříkaného betonu	Vzorky pro zkoušení pevnosti ostění ze stříkaného betonu.	Cores of sprayed concrete, core samples of sprayed concrete	der Spritzbetonbohrkern
335	Jakost stříkaného betonu	Požadované kvalitativní parametry stříkaného betonu.	Sprayed concrete quality	die Spritzbeton-güte
336	Kontrolní zkoušky stříkaného betonu, zkoušky pro hodnocení shody stříkaného betonu	Zkoušky ověřující požadovanou kvalitu použitého stříkaného betonu během výstavby.	Inspections, assessment of conformity	die Konformitätsprüfung
337	Manipulátor	Dálkově ovládaný výložník s tryskou sloužící pro nástřik betonu.	Manipulator	der Manipulator, das Spritzgerät
338	Mikrosilika	Příměs s velkou plochou povrchu a s vysokým podílem SiO ₂ užívaná pro zvýšení hutnosti a pevnosti stříkaného betonu.	Microsilica	die Mikrosilika
339	Mladý stříkaný beton	Beton stárí do 24 hodin od okamžiku nástřiku.	Young sprayed concrete	junger Spritzbeton
340	Mokrá betonová směs	Směs předem smíchaná s vodou, která neobsahuje urychlující přísadu a je připravena pro nástřik mokrou cestou.	Wet concrete mix	der Nassspritzbeton
341	Mokrý způsob nástřiku, mokrá cesta nástřiku	Technologie nástřiku betonu, při které se suchá betonová směs mísí s vodou před umístěním do čerpadla.	Wet shotcrete spraying	das Nassspritzverfahren

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
342	Nastřelovací pistole	Přístroj pro ověření pevnosti mladého stříkaného betonu v tlaku (zpravidla pro pevnosti od 2 do 15 MPa).	Bolt penetration gun	das Bolzenschussgerät
343	Nástřik pomocí manipulátoru	Nástřik betonu pomocí trysky umístěné na manipulátoru, který je ovládán dálkově.	Robotic spraying	das Maschinenspritzen
344	Nealkalický urychlovač tuhnutí	Urychlovač tuhnutí s vymezenou hodnotou pH (2–8) a omezeným obsahem ekvivalentu Na ₂ O (méně než 1 %).	Non-alkaline accelerator, alkali-free accelerator	alkalifreier Beschleuniger
345	Nezralý stříkaný beton	Beton stárí do 28 dní od okamžiku nástřiku.	Immature sprayed concrete	unerhärteter Spritzbeton
346	Nulový beton	Stříkaný beton bez urychlovače tuhnutí a tvrdnutí pro porovnání změn technologických vlastností.	Base concrete, reference concrete	der Nullbeton
347	Obory pevnosti stříkaného betonu	Rozdělení mladého stříkaného betonu do tříd (J1, J2 a J3) podle požadovaného průběhu nárůstu jeho pevnosti v tlaku.	Early strength classes of sprayed concrete	die Frühfestigkeitsklasse (des Spritzbetons)
348	Obsluha čerpadla	Pracovník obsluhující čerpadlo.	Pumpman	der Pumpenfahrer
349	Operátor trysky, nástřikovač	Pracovník, který obsluhuje trysku. Nástřik lze provádět buď manuálně, nebo pomocí dálkově ovládaného manipulátoru.	Nozzleman	der Düsenführer
350	Penetrační jehla	Přístroj pro ověření pevnosti mladého stříkaného betonu v tlaku (zpravidla pro pevnosti od 0,2 do 1,0 MPa).	Penetration needle	die Penetrationsnadel
351	Pojivo	Cement a hydratačně působící příměsi betonové směsi (např. popílek, mikrosilika, metá struska atd.).	Bond, bonding agent	das Bindemittel
352	Průkazní zkoušky stříkaného betonu	Zkoušky, kterými se před začátkem výroby ověřuje složení nově vyráběného betonu a splnění všech požadavků na vlastnosti betonu.	Preconstruction tests of sprayed concrete	die Erstprüfung
353	Příměsi	Zpravidla práškovité hmoty přidávané ve větším množství do betonu za účelem zlepšení některých jeho vlastností.	Additives	die Zusatzstoffe (Pl.)
354	Přísady	Hmoty, které upravují vlastnosti betonu; jsou přidávány v menším množství (např. urychlovač).	Admixtures	das Zusatzmittel
355	Ruční nástřik	Manuální nástřik betonu bez využití manipulátoru.	Manual spraying, hand spraying	das Handspritzen
356	Spad	Část objemu nezhotveného čerstvého stříkaného betonu, která se neudržela na zastříkovaném podkladu.	Rebound	der Rückprall
357	Strojní sestava pro stříkaný beton	Pojízdný integrovaný systém pro nástřik betonu, zahrnující mimo jiné manipulátor s tryskou a čerpadlo (nebo stříkací stroj).	Spraying mobile	das Spritzmobil
358	Stříkací stroj	Zařízení pro dopravu betonové směsi k trysce při nástřiku betonu suchou cestou.	Spraying machine	die Spritzmaschine

2. Výklad a překlad termínů – 2.5. Stříkaný beton

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
359	Stříkaná membrána	Vrstva vodonepropustné hmoty aplikované nástřikem, zpravidla využíváno při NRTM jako alternativa fóliové izolace mezi primárními a sekundárními ostěními.	Sprayed membrane, spray-on membrane	die Spritzmembrane
360	Stříkaný beton	Beton, který je ukládán na podklad pomocí proudu stlačeného vzduchu, čímž vytváří poměrně hutnou homogenní vrstvu.	Sprayed concrete, shotcrete	der Spritzbeton
361	Suchá betonová směs	Směs neobsahující vodu a urychlující přísadu, která je připravena pro nástřik suchou cestou.	Dry concrete mix	der Trockenspritzbeton
362	Suchý způsob nástřiku, suchá cesta nástřiku	Technologie nástřiku betonu, při které se voda do betonové směsi dostává až v prostoru zařízení pro nástřik těsně před tryskou.	Dry shotcrete spraying	das Trockenspritzverfahren
363	Tryska, stříkací tryska	Koncovka, kterou opouští betonová směs zařízení pro nástřik.	Nozzle, spraying nozzle	die Düse
364	Třídy pevnosti stříkaného betonu	Rozdělení betonu do tříd podle požadované pevnosti zralého (případně i nezralého) betonu v tlaku.	Strength classes of sprayed concrete	die Spritzbetonfestigkeitsklasse
365	Typ stříkaného betonu	Rozdělení stříkaného betonu do tříd podle jeho konstrukční funkce.	Sprayed concrete class	die Spritzbetonsorte
366	Urychlující přísada, urychlovač	Přísada přidávaná do betonu pro urychlení tuhnutí. Tato přísada je nezbytná při používání stříkaného betonu.	Accelerator	der Beschleuniger
367	Vlákna	Specifické příměsi přidávané do betonu pro zlepšení jeho vlastností (omezení vzniku mikrotrhlin, snížení negativního efektu smršťování betonu a zvýšení odolnosti betonu). Jsou používána vlákna ocelová (drátky) či syntetická (zpravidla polypropylenová).	Fibres	die Fasern (Pl.)
368	Vláknobeton	Beton (stříkaný beton) obsahující vlákna.	Fibre reinforced concrete	der Faserbeton
369	Vodní sklo	Přísada pro zvýšení vaznosti a lepivost stříkaného betonu.	Water glass, waterglass	das Wasserglas, das Kaliumsilikat
370	Vrstva nástřiku	Nástřik betonu provedený v jednom nepřerušném pracovním kroku.	Spraying layer	die Spritzschicht
371	Vrstva stříkaného betonu	Plošně nanesená část stavební konstrukce s definovanou minimální tloušťkou, která sestává z jedné nebo několika vrstev nástřiku.	Sprayed concrete layer	die Spritzbetonschicht
372	Zhutněný čerstvý stříkaný beton	Betonová směs po dopadu na podklad.	Fresh sprayed concrete	junger Spritzbeton
373	Zkoušky stříkaného betonu	Souhm testů, které ověřují kvalitu materiálu stříkaného betonu.	Sprayed concrete tests	die Spritzbetonprüfung
374	Zralý stříkaný beton	Beton stárí 28 dní a více od okamžiku nástřiku.	Mature sprayed concrete	erhärteter Spritzbeton

2. Výklad a překlad termínů – 2.6. Statické výpočty

2.6. Statické výpočty

IČ	Český název	Český popis	Anglický název	Německý název
375	Citlivostní analýza, parametrická studie	Ověření vlivu rozptylu vstupních geotechnických parametrů na rozptyl výsledků výpočtu.	Sensitivity analysis, parametric study	die Sensitivitätsanalyse, die Parameterstudie
376	Deformační parametry	Parametry vyjadřující vztah mezi napjatostí a přetvořením materiálu (např. deformační modul, Poissonovo číslo, modul reakce prostředí).	Deformation parameters	die Verformungsparameter (Pl.)
377	Empirický výpočet	Výpočet provedený na základě zkušenosti ověřené na větším množství případů. Zpravidla jsou pro tyto účely využívány různé klasifikace homin.	Empirical calculation	empirische Berechnung
378	Fenner-Pacherova křivka	Graf závislosti velikosti radiálních napětí na deformacích výrubu před a po instalaci výztuže.	Fenner-Pacher curve	die Fenner-Pacher-Kurve
379	Fyzikální modelování	Modelování statického chování konstrukce na hmotném modelu zhotoveném podle zákonů teorie podobnosti.	Physical modelling	physikalisches Modell
380	Hominová klenba	Pásmo zvýšené napjatosti horninového masivu vzniklé nad prostorem nevystrojeného výrubu, které zajišťuje samonosnost masivu. Rozvolněná hornina pod klenbou zatěžuje ostění.	Ground arch, rock arch	das Traggewölbe im Boden / Fels, der Gebirgsstragring
381	Charakteristická křivka hominy	Průběh radiálního napětí na líci výrubu při jeho deformaci (součást Fenner-Pacherovy křivky).	Characteristic ground curve	die Gebirgskennlinie
382	Inflexní bod poklesové kotliny	Bod s maximálním sklonem poklesové kotliny; tento sklon je rozhodující pro posouzení vlivu ražby na pozemní zástavbu.	Inflection point of settlement trough	der Wendepunkt der Trogsetzungsline
383	Klenbové teorie	Teorie předpokládající vznik samonosné oblasti v horninovém masivu nad provedeným výrubem. Rozvolněná hornina pod horninovou klenbou zatěžuje výztuž instalovanou do výrubu. Různé teorie uvažují různý tvar klenby.	Rock arch theories	die Erddrucktheorien
384	Konečný statický výpočet, podrobný statický výpočet	Podrobné statické posouzení návrhu způsobu ražby a vystrojení výrubu. Je součástí realizační dokumentace.	Detailed statical calculation, detailed structural Berechnung	detaillierte statische Berechnung
385	Konstituční vztah, materiálový vztah	Matematická závislost mezi deformací materiálu a jeho stavovými veličinami.	Stress-strain relation	die Spannungs-Dehnungs-Beziehung
386	Kritický průřez	Část konstrukce, ve které dojde nejdříve k vyčerpání únosnosti.	Critical section, critical cross-section	maßgebender Querschnitt
387	Krok výpočtu, fáze výpočtu	Jednotlivé kroky výpočtu simulují jednotlivé fáze výstavby (např. postupné pobírání a zajišťování čelby).	Calculation step, calculation phase	der Berechnungsschritt, die Berechnungsphase
388	Křivka odporu výztuže	Průběh nárůstu zatížení výstroje při její deformaci (součást Fenner-Pacherovy křivky).	Support resistance curve	die Kennlinie des Ausbauwiderstandes

Z hlediska báňské legislativy..

Zákon č. 61/1988 Sb.

Zákon České národní rady o hornické činnosti,
výbušninách a o státní báňské správě

Z hlediska báňské legislativy..

§ 2

Hornická činnost

Hornickou činností se podle tohoto zákona rozumí

- a) vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů (dále jen "výhradní ložiska"),^{1a)}
- b) otvírka, příprava a dobývání výhradních ložisek,
- c) zřizování, zajišťování a likvidace důlních děl a lomů,
- d) úprava a zušlechťování nerostů prováděné v souvislosti s jejich dobýváním,
- e) zřizování a provozování odvalů, výsypek a odkališť při činnostech uvedených v písmenech a) až d),
- f) zvláštní zásahy do zemské kůry,²⁾
- g) zajišťování a likvidace starých důlních děl,³⁾
- h) báňská záchranná služba,
- i) důlně měřická činnost.

Z hlediska báňské legislativy..

§ 3

Činnost prováděná hornickým způsobem

Činností prováděnou hornickým způsobem se podle tohoto zákona rozumí

a) dobývání ložisek nevyhrazených nerostů, včetně úpravy a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, a vyhledávání a průzkum ložisek nevyhrazených nerostů prováděné k tomu účelu,

b) těžba písků v korytech vodních toků a štěrkopísků plovoucími stroji, včetně úpravy a zušlechťování těchto surovin prováděných v souvislosti s jejich těžbou, s výjimkou odstraňování nánosů při údržbě vodních toků,

c) práce k zajištění stability podzemních prostorů (podzemní sanační práce),

d) práce na zpřístupňování jeskyní a práce na jejich udržování v bezpečném stavu,

Z hlediska báňské legislativy..

e) zemní práce prováděné za použití strojů a výbušnin, pokud se na jedné lokalitě přemísťuje více než 100 000 m krychlových horniny, s výjimkou zakládání staveb,

f) vrtání vrtů s délkou nad 30 m pro jiné účely než k činnostem uvedeným v § 2 a 3,

g) jímání přírodních léčivých a stolních minerálních vod v důlním díle v podzemí,

h) práce na zpřístupnění starých důlních děl^{2a)} nebo trvale opuštěných důlních děl a práce na jejich udržování v bezpečném stavu,

i) podzemní práce spočívající v hloubení důlních jam a studní, v ražení štol a tunelů, jakož i ve vytváření podzemních prostorů o objemu větším než 300 m krychlových horniny.

Z hlediska báňské legislativy..

vyhláška č. 55/1996 Sb.

vyhláška Českého báňského úřadu o požadavcích k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu při činnosti prováděné hornickým způsobem v podzemí

Z hlediska báňské legislativy..

a) podzemní dílo prostor v podzemí vytvořený ražením nebo hloubením při činnosti prováděné hornickým způsobem¹⁾, staré nebo trvale opuštěné důlní dílo nebo zpřístupněná část jeskyně³⁾. Je jím i velkopřůměrový vrt nebo protlak, pokud se v nich mohou zdržovat osoby. Za podzemní dílo se považuje podzemní stavba i mělce uložená podzemní liniová stavba, zejména ražená kanalizace a kolektor,

b) jámu dílo v podzemí svislé nebo s úklonem od vodorovné roviny větším než 45° , jehož délka přesahuje 50 m; kratší než uvedená délka, nejméně však 3 m, je-li průřez větší než $3,75 \text{ m}^2$,

Z hlediska báňské legislativy..

c) štolu podzemní dílo vodorovné nebo úklonné až do úklonu 45° od vodorovné roviny s hrubým průřezem menším než 16 m^2 ,

d) tunel podzemní dílo vodorovné nebo úklonné až do úklonu 45° od vodorovné roviny s hrubým průřezem 16 m^2 a větším,

e) observační tunelovací metodu způsob ražení, který umožňuje operativně měnit způsob zajištění stability výrubu na základě skutečně zastižených geologických a inženýrskogeologických podmínek,

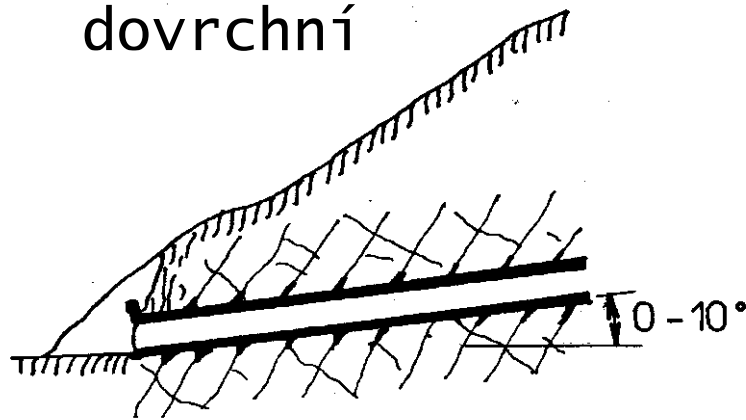
f) dočasnou výztuž soubor výztužných prvků sloužících k zajištění stability podzemního díla do doby zajištění stability podzemního díla trvalou výztuží,

Rozdělení podzemních staveb

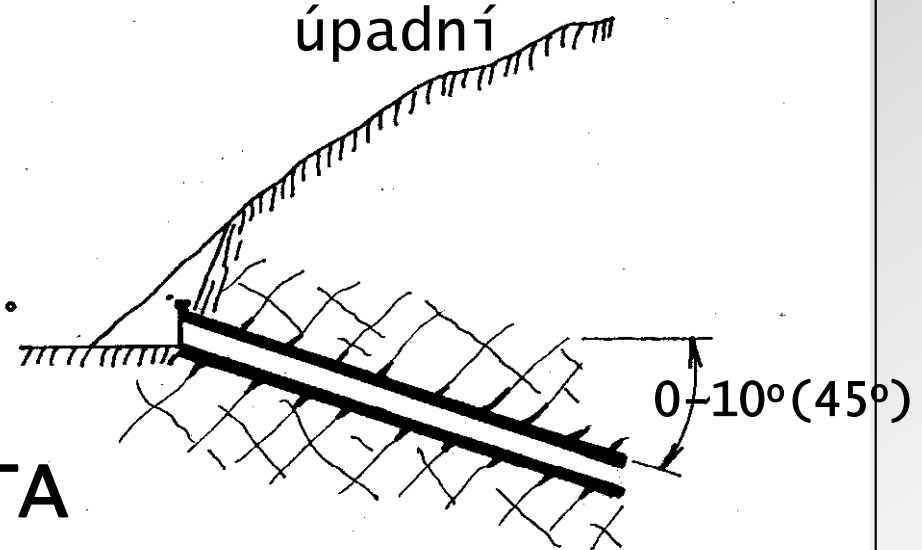
Liniové stavby

ŠTOLA, TUNEL

dovrchní

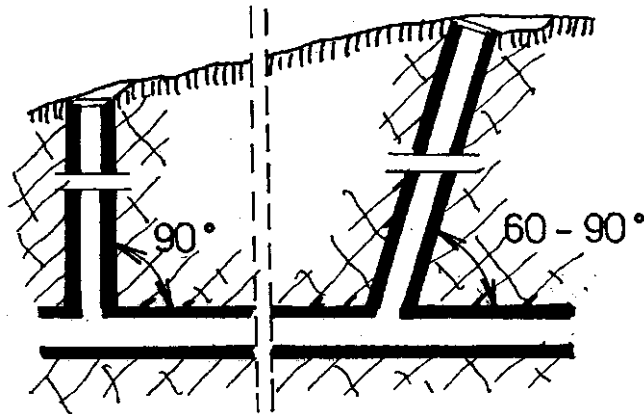

úpadní

ŠACHTA

svislá

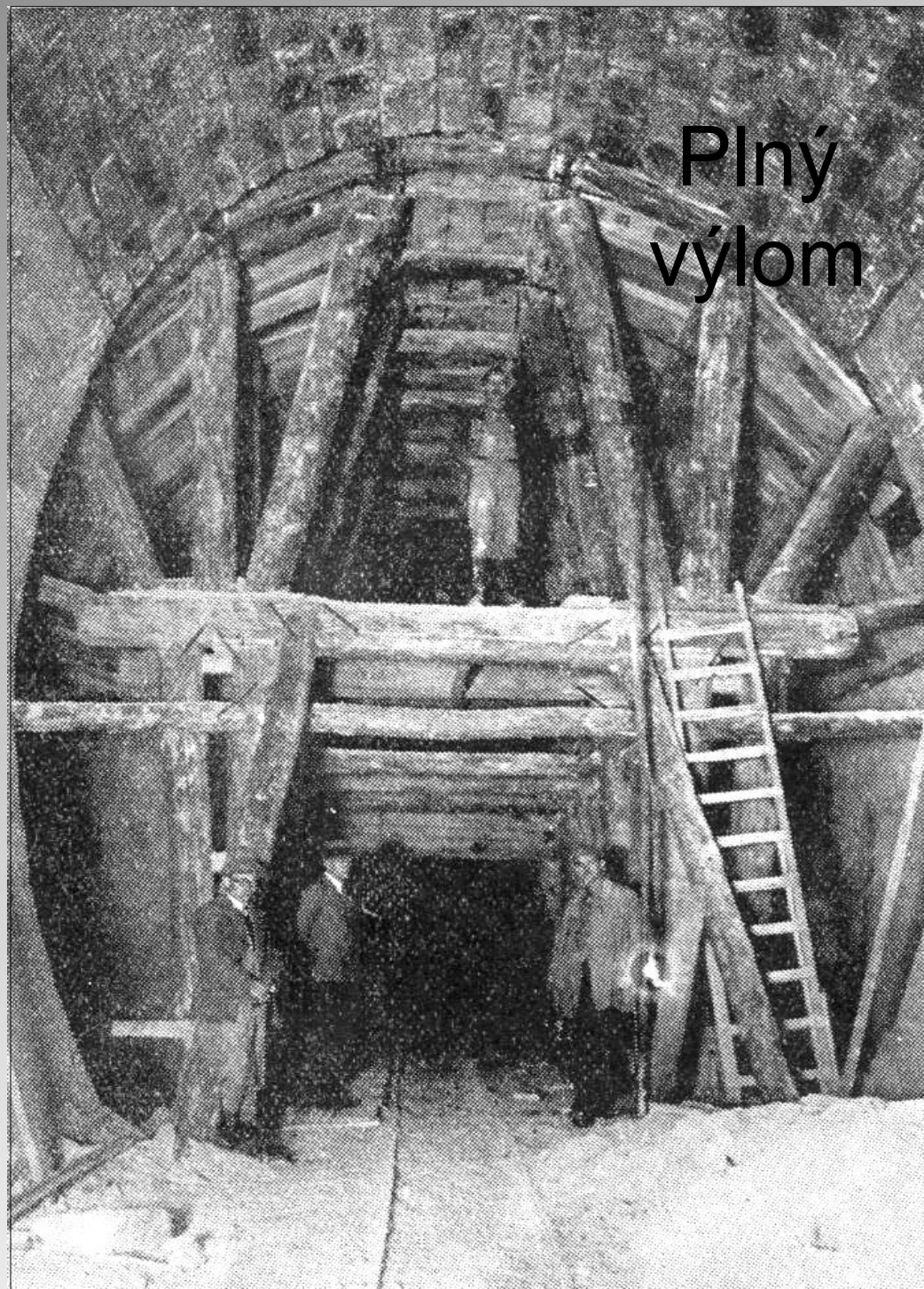
šikmá

60-90°

výdřeva směrové
štoły

Rakouská soustava
výdřeva plného
výlomu

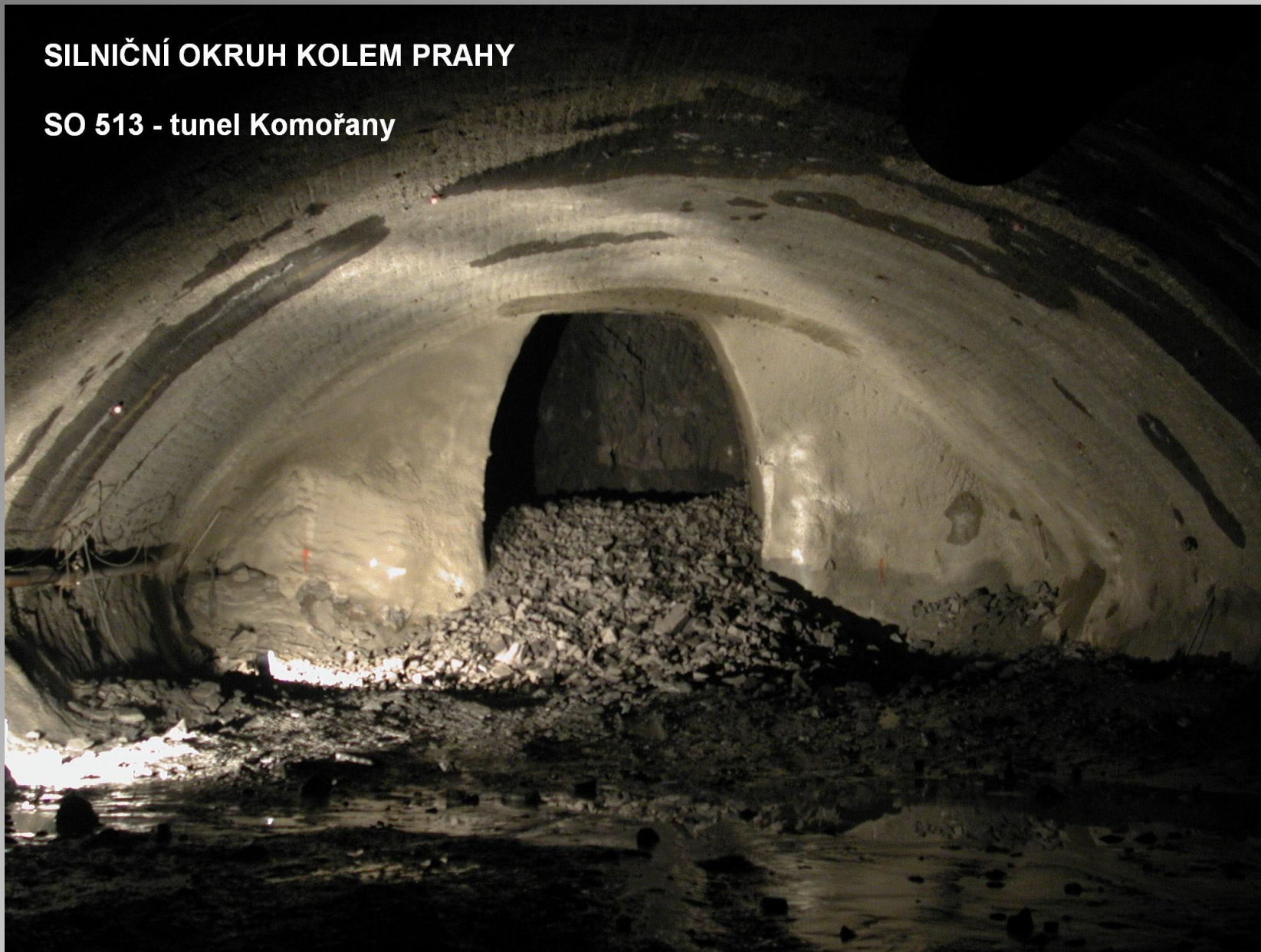
Plný
výlom

Průzkumná **štola** tunelu Prackovice
(dálnice D8)

SILNIČNÍ OKRUH KOLEM PRAHY

SO 513 - tunel Komořany

Průzkumná **štola** v kalotě tunelu

Tunelový komplex Blanka

Primární ostění Brusnického tunelu

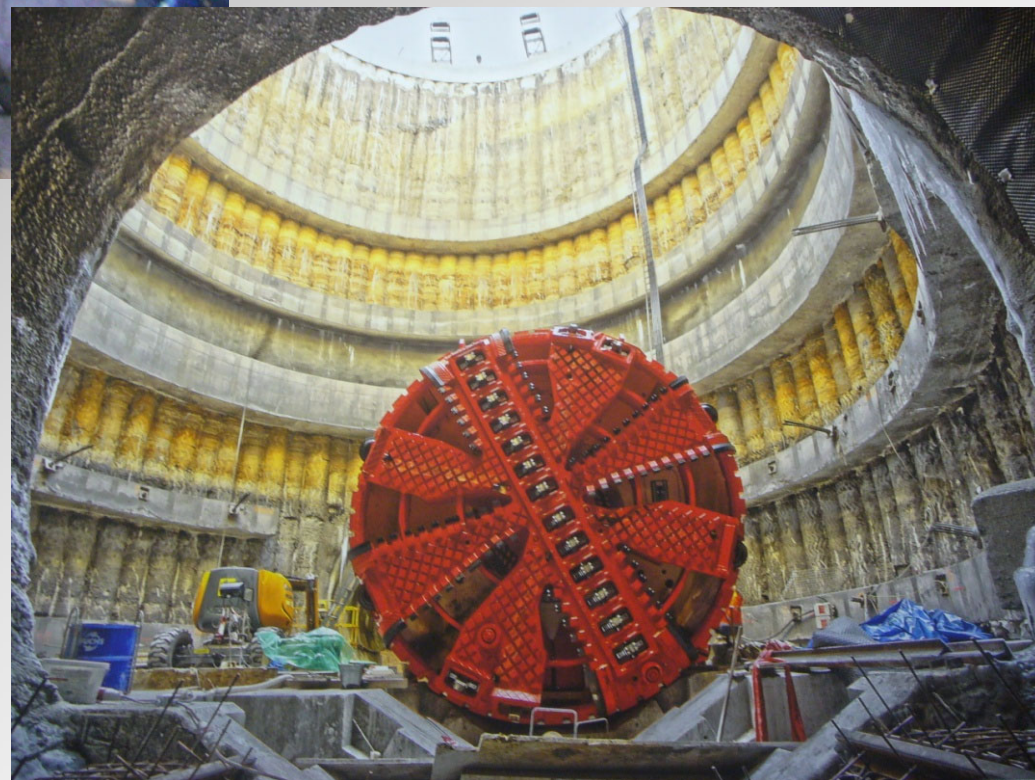
Krasíkovský **tunel** – III. žel. koridor

Šachty

Prodloužení trasy „A“
pražského metra

Montážní šachta
vypich - Petřiny

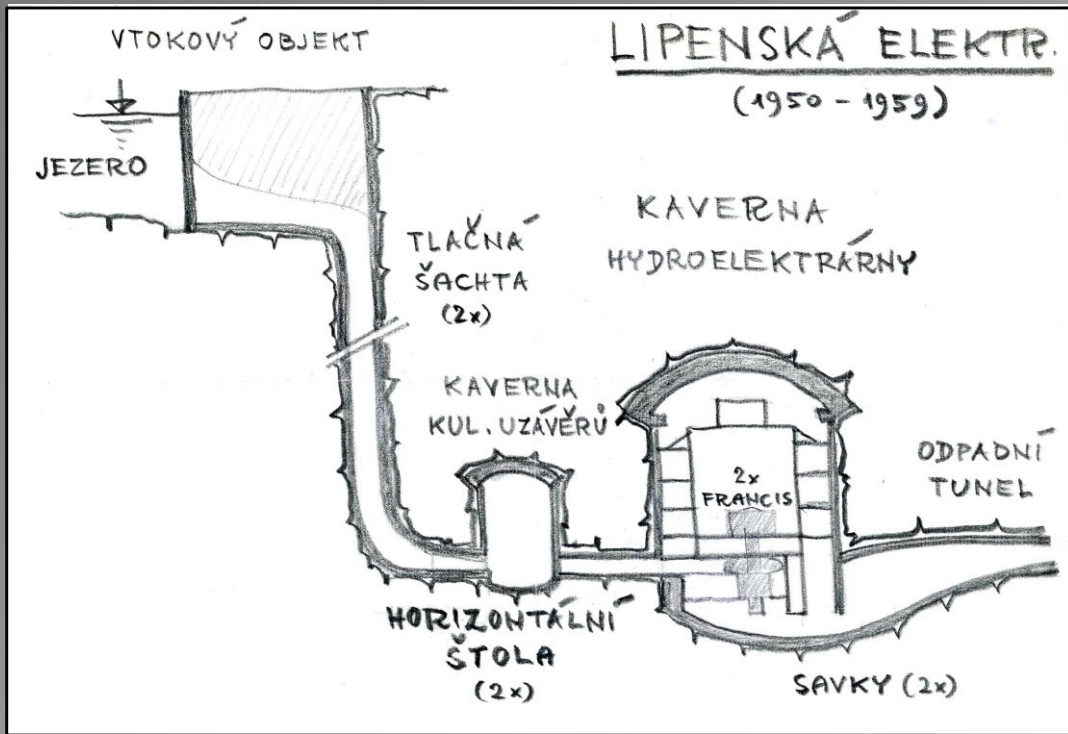
Šachta kolektoru Vodičkova (havária 2005)

Plošné podzemní stavby

Podzemní garáže
Wuchterlovo náměstí
Praha 6

Kaverna

hydrocentrály Lipno n/vlt

Rozměry kaverny: 65x21x35

Nadloží: 160 m

Šikmý tunel: sklon 45°, délka 200 m

Odpadní tunel: délka 3,5 km

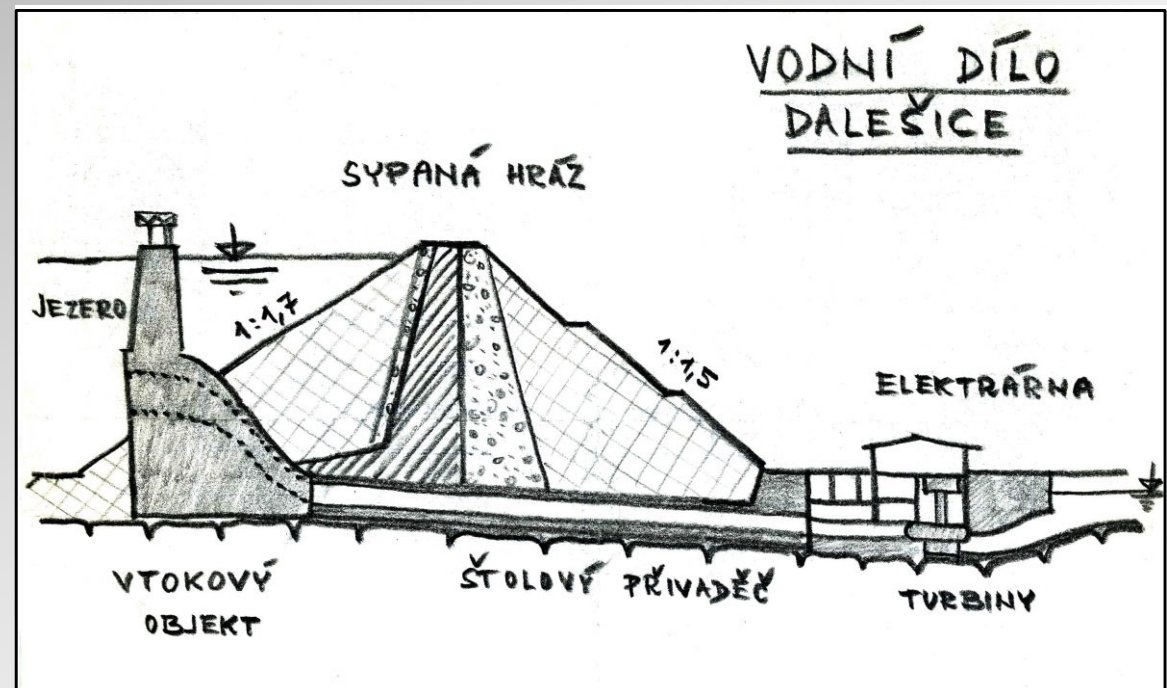
Výška hráze: 30 m

Jezero: 45mm ha, dl. 40 km, š. 16 km

Výška hráze: 100 m

Šířka v patě: 260 m

Zemní sypaná hráz se
štolovým přivaděčem
Dalešice (Dukovany)

Lipno

Prostor pod klenbou

Odpadní tunely

Kaverna elektrárny Lipno

Šikmý tunel s plošinovým
výtahem

Koncert v elektrárně

Prostorové podzemní stavby (kaverny)

Elektrárna
Reiseck II
(Korutany)

❖ Podle účelu použití podzemní stavby

- **Dopravní** (pro pěší, železniční, silniční, metro. plavební)
- **Vodohospodářské** – kanalizační stoky, vodovodní přivaděče, odpadní a obtokové tunely
- **Komunální** – kabelovody (silnoproudé i slaboproudé), teplovody, parovody, plynovody, **kolektory** (sdružené vedení inženýrských sítí)
- **Záštitné podzemní stavby**

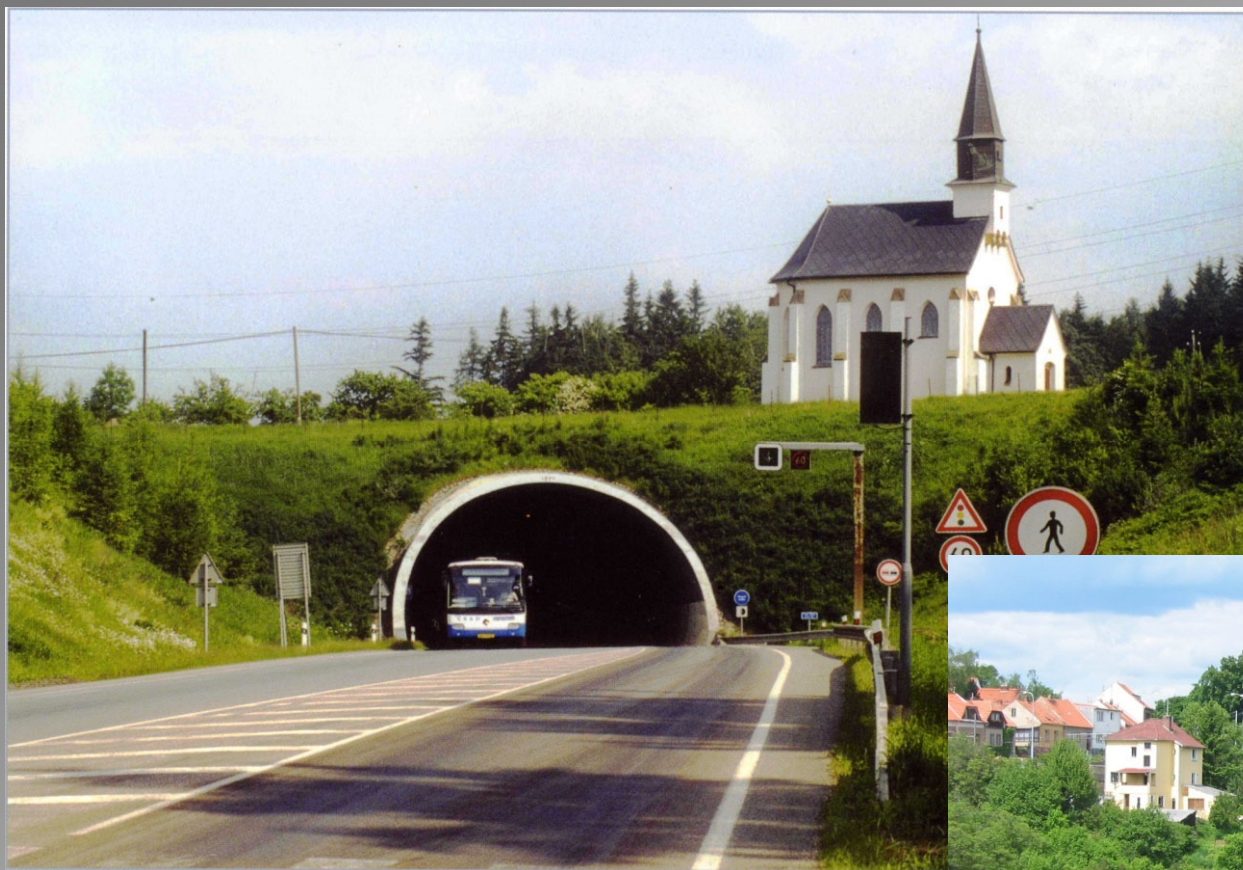
Železniční tunely

Tunel Vepřek - 390 m

1. **železniční** tunel postavený v ČR pomocí NRTM (2002)

Tunely silniční

Tunel Hřebeč - 355 m
1. **silniční** tunel
postavený v ČR pomocí
NRTM (2002)

Pisárecký tunel - 513 m
(1995 až 1998)

Vodohospodářské štoly a tunely

Kmenová stoka „A“
(Pařížská tř.- Praha 1)

Kanalizace

Havarovaná stoka Trojská (Praha 8)

Kanalizace

Původní čistírna odpadních vod
v Praze - Bubenci

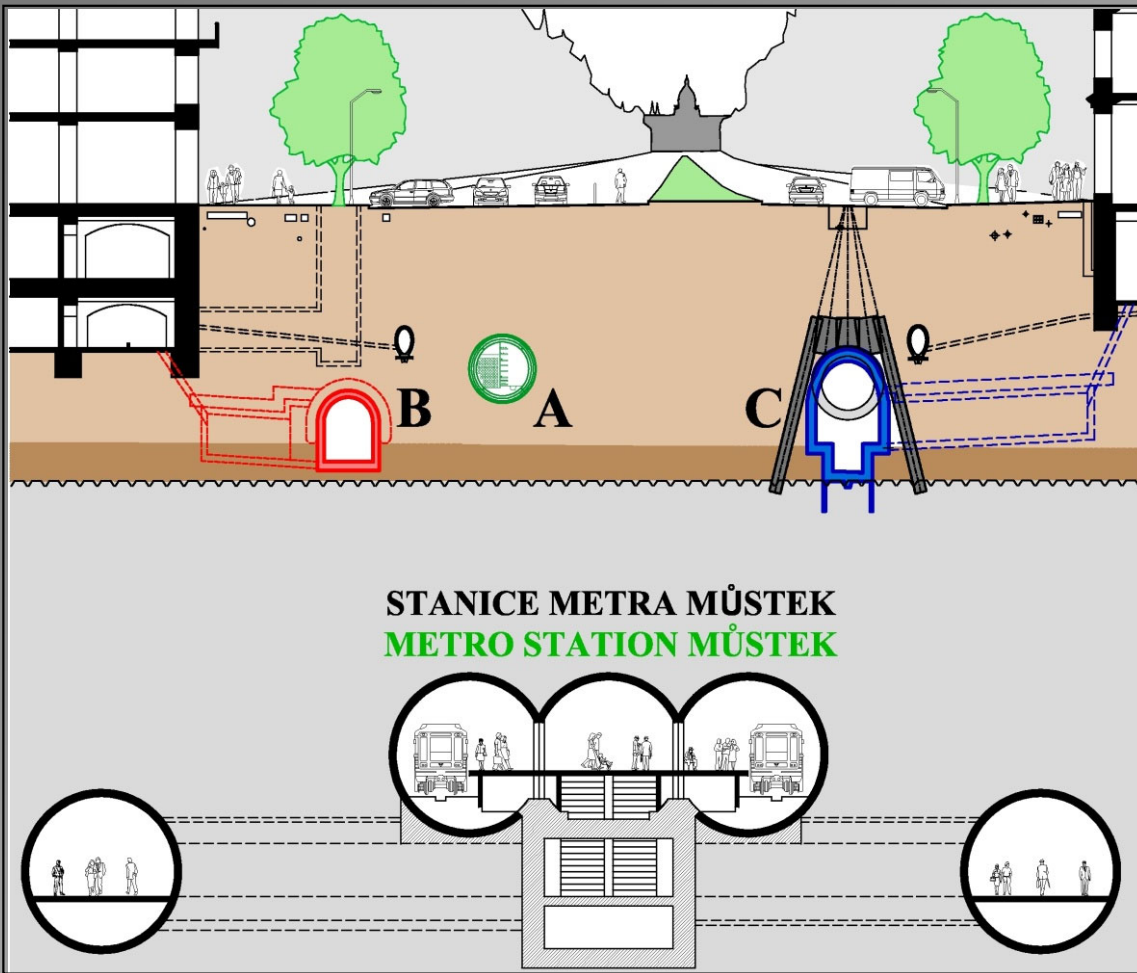
Cizinecký vstup –
Staroměstské náměstí Pha 1

Vodovodní přivaděč Želivka (1964 až 1972)

Komunální štoly a tunely

Kolektory Václavské náměstí
(Praha)

Kolektory

Kolektor Orlí (Brno)

Kolektory

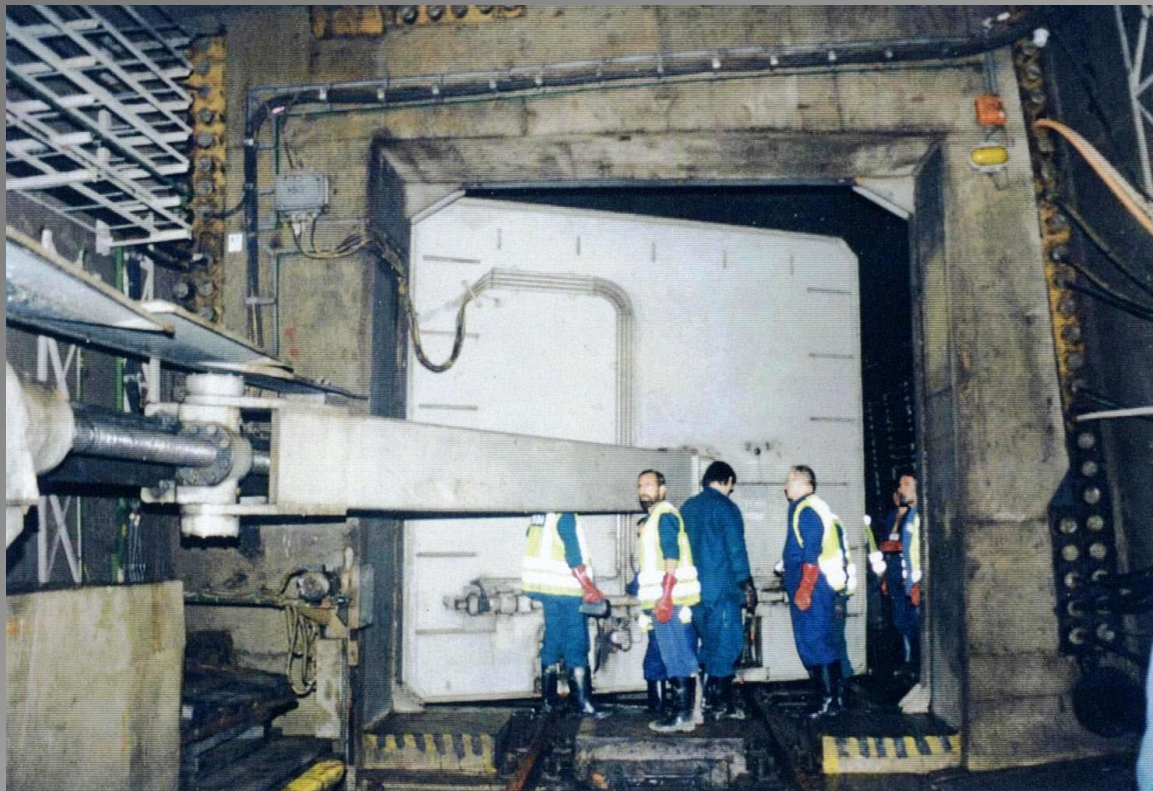
Kolektor Vodičkova ul.

Kolektor Centrum – Praha

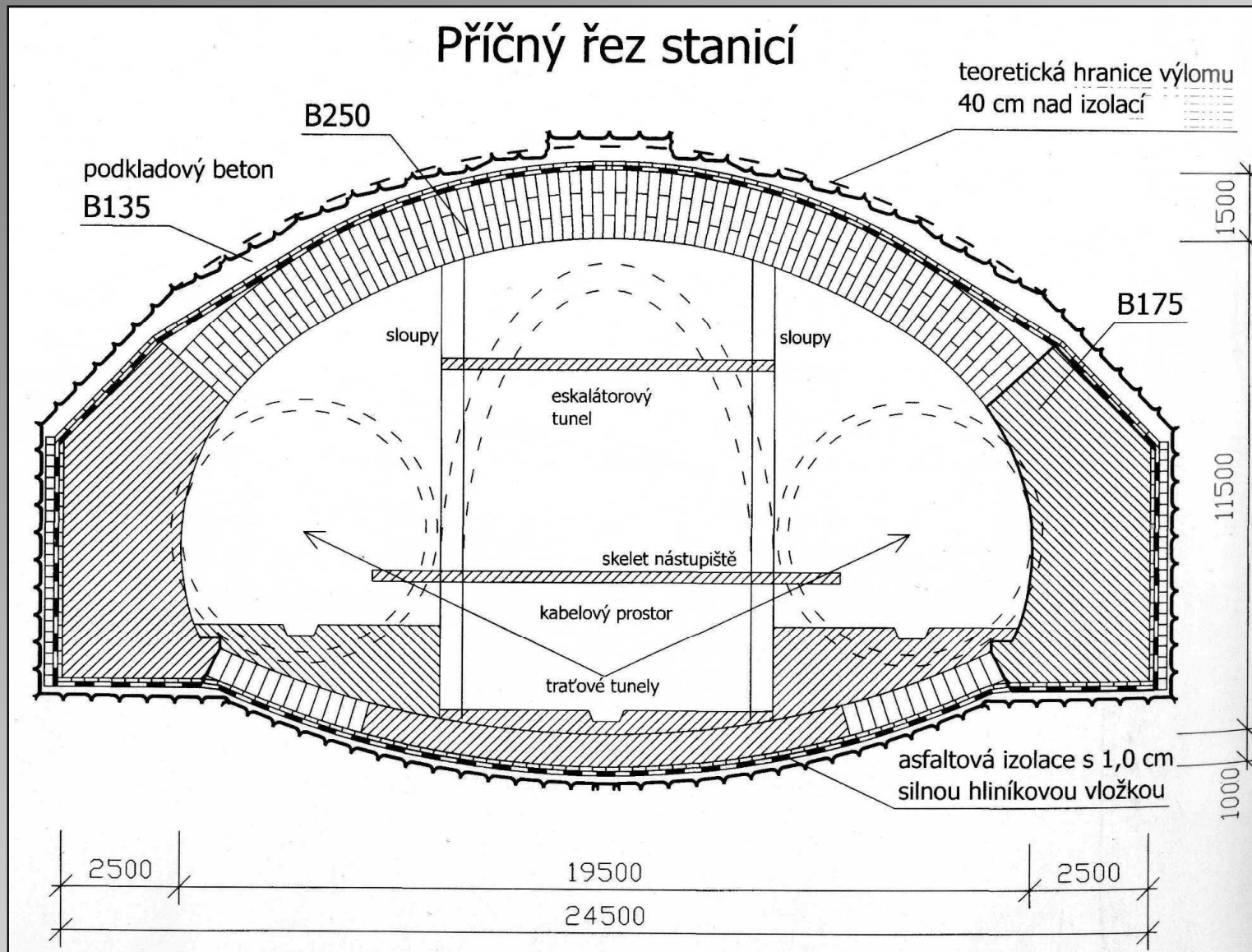

Záštitné stavby

Tlakové uzávěry ochranného
systému metra (OSM)
v Praze

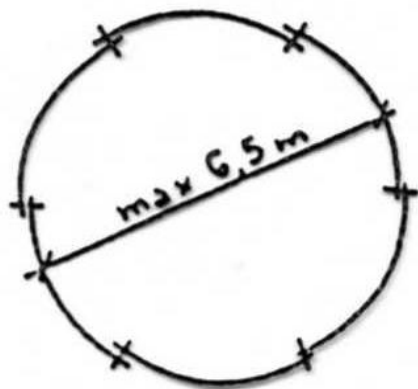
Stavba „stanice“ Klárov (1953)

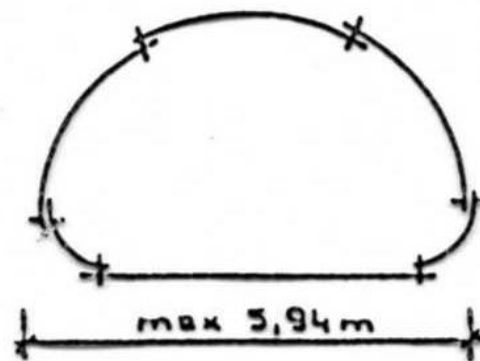
❖ Podle způsobu provádění

- **Podzemní stavby prováděné z povrchu území**
 - **Přesypávané tenkostěnné konstrukce** – ocelové (TUBOSIDER) nebo železobetonové (BEBO, MATIÉRE)
 - **Hloubené tunely** – ve svahovaných nebo v pažených jámách
- **Podzemní stavby ražené** – provádí se bez odstranění nadloží *konvenčními metodami (NRTM)* nebo *pomocí tunelovacích strojů*

Přesypávané konstrukce - typ TUBOSIDER

Kruhový profil

Tlamový profil

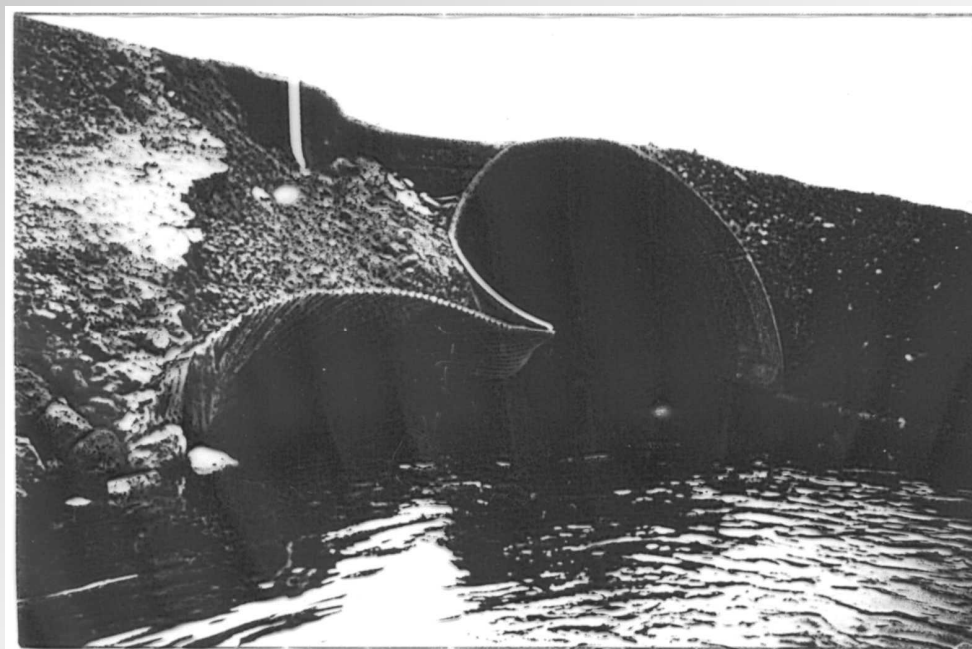
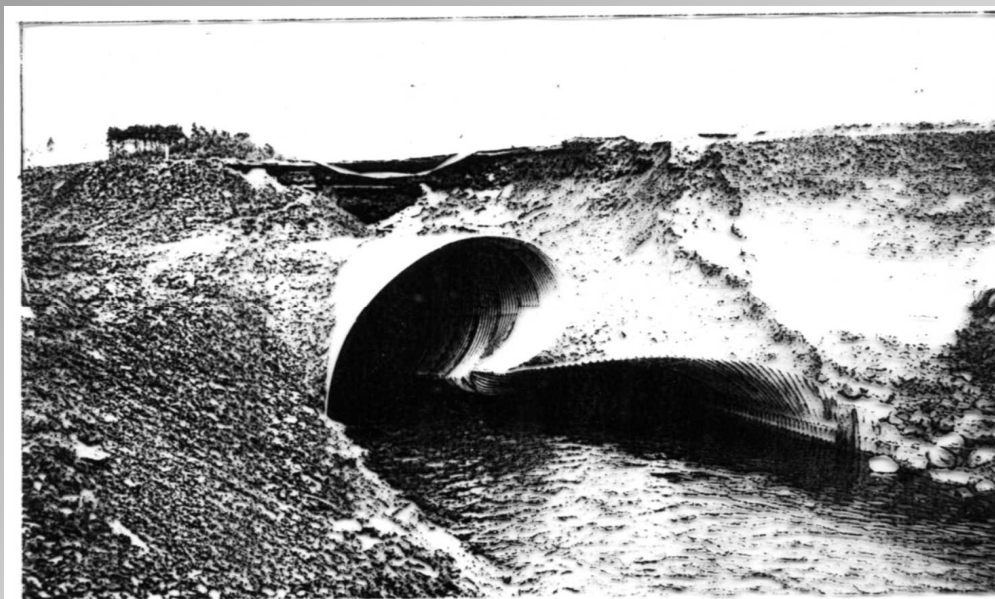

Elipsa
pro velká rozpětí

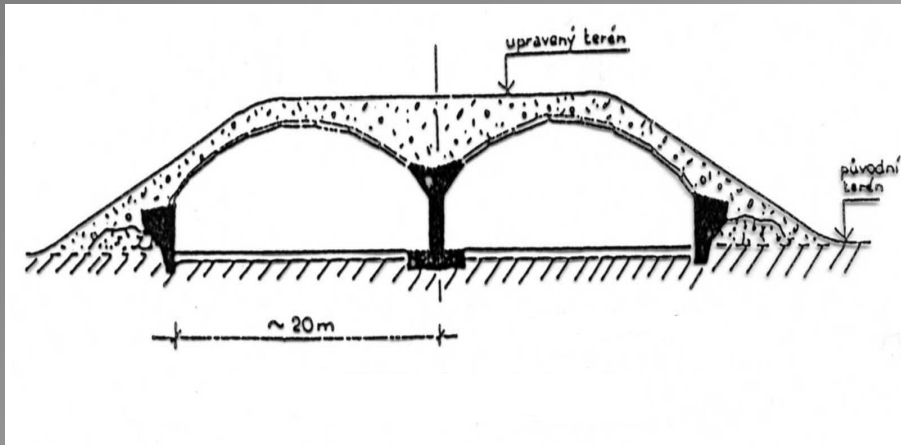
Přesypávané – typ TUBOSIDER

Dálnice D5
Bavoryně – Červený
potok

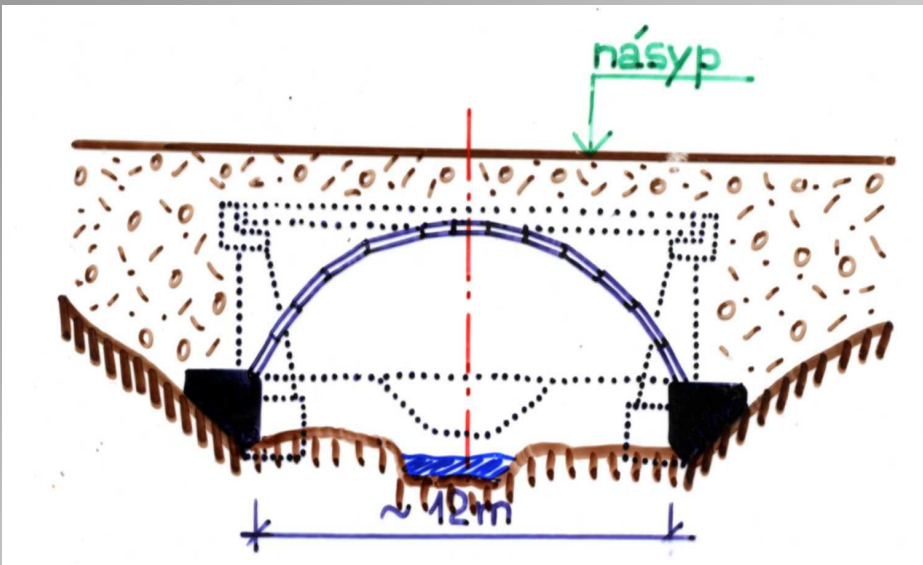
Přesypávané – typ BEBO

Podzemní hangár

NOVOSEDELSKÝ TUNEL

Propustek násypem

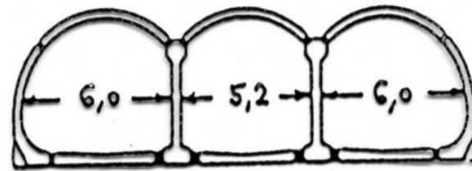

Přesypávané – typ MATIÉRE

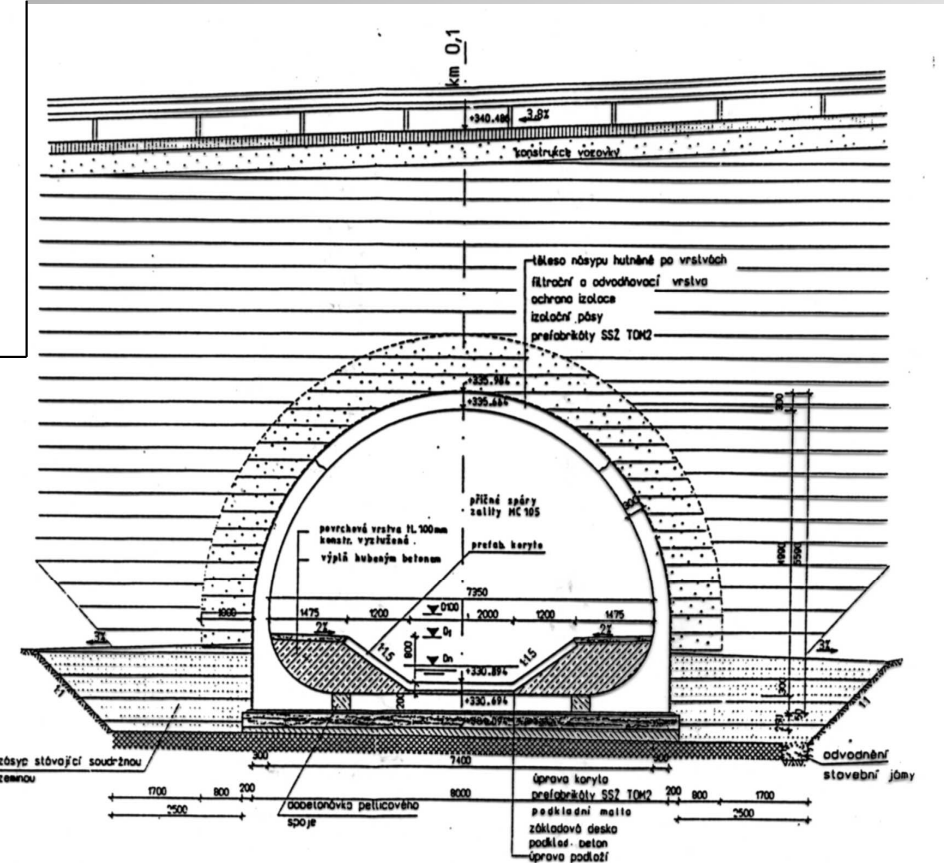
Přivaděč Nýřany na D5

Jednolodní

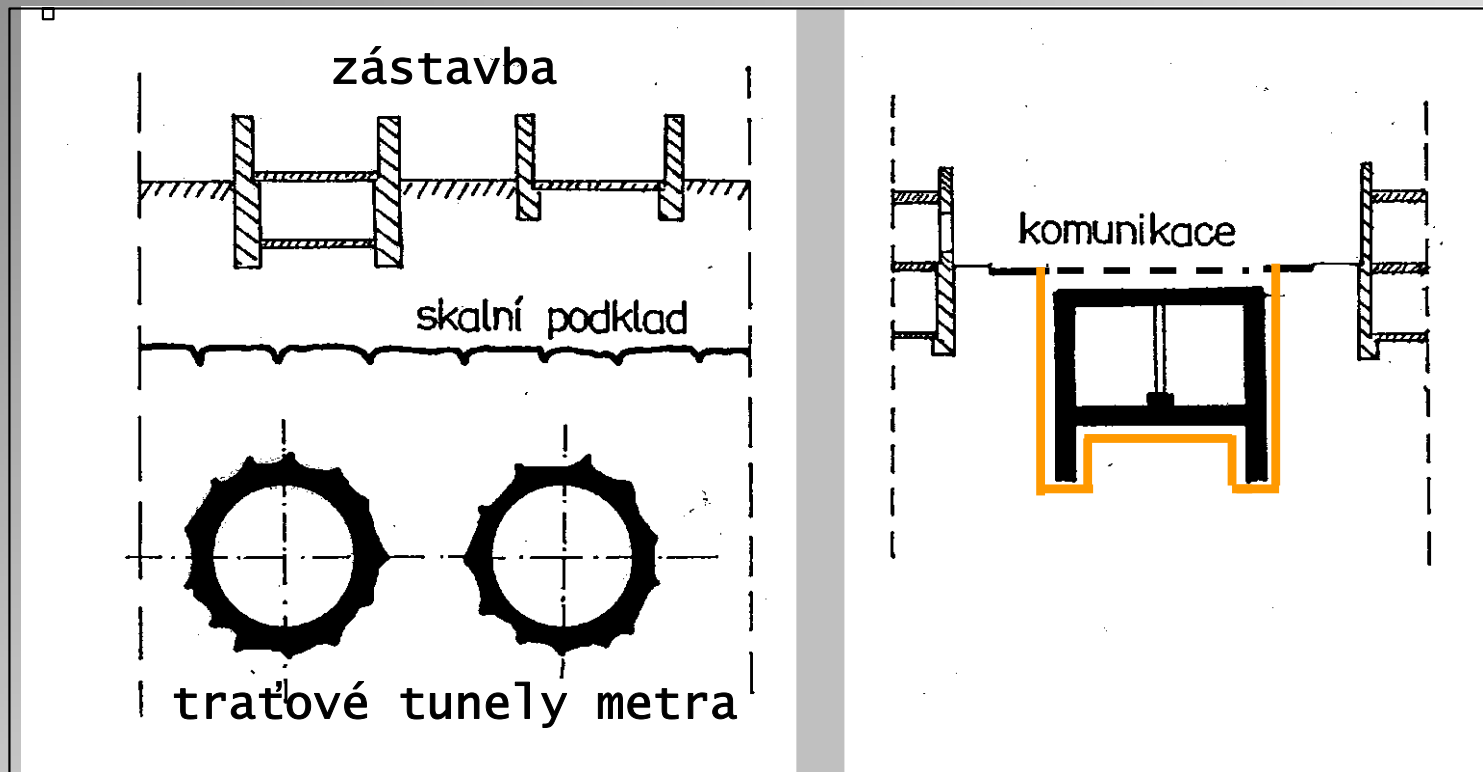

Třílodní

Rychlostní silnice R4
Nová Hospoda u Písku

Schema ražených a hloubených podzemních staveb

ražené tunely

hloubené tunely
v pažené jámě

Kombinace svahované jámy a pažení – stanice Háje
na lince „A“ metra

Kombinace pažené jámy a protipovodňové ochrany –
Bubenečský tunel v Troji

Hloubený tunel v
pažené jámě

Královopolský tunel (VMO
Brno)

Ražený tunel (Ejpovický tunel)